

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 40.—
polletno Din 20.—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Bojevniki gremo v volilno borbo samostojno na listi tovariša Dimitrija Ljotića

Vsem bojevnikom — volilcem!

Glavni bojevniški volilni odbor v Ljubljani se je ustanovil zato, da bojevniki ne postanejo plen raznih strank, marveč da gredo v strnjjenih vrstah v boj za svoja načela pri volitvah 5. maja. Po temeljitem prevdarku je glavni bojevniški volilni odbor sklenil, da stopijo bojevniki v volilno borbo samostojno po vseh volilnih srezih cele Slovenije na državni listi, katere nosilec je naš bojni tovariš

Dimitrije Ljotić

Tovariši! Pozivamo vas, da greste vsi do zadnjega dne 5. maja v boj za naša načela -- za gospodarski, socialni in duhovni preporod Jugoslavije -- Borci v zbor!

Glavni bojevniški volilni odbor
Ljubljana, Kolodvorska ul. 8

Smisel naše borbe

SAMOSTOJNO stopamo pred ljudstvo kraljevine Jugoslavije.

Četudi je to pod sedanjim volilnim zakonom težka stvar, smo MORALI tako napraviti.

Dovolj je bilo v naši šestnajstletni zgodovini breznačelnosti in programske neopredeljenosti, cincanja in ugibanja, prodajanja in kupovanja.

Skupaj z drugimi poštenimi ljudmi čutimo, da se mora to nehati. Stopiti je treba na novo pot.

Toda, če gremo na novo pot, je treba to tudi dokazati.

Lahko je priti do mandatov. Zato ni potrebno niti vrednosti niti zaslug. Dovolj je poslužiti se starih metod breznačelnosti, dosti je, biti brez programa — za dostuje, vezati se z vlado.

Toda, kaj bo tedaj z novo potjo?

Ni mogoče stopiti na novo pot, a se obenem posluževati starih metod in biti prežet s starim duhom.

Novi duh, nove metode in nova pot ne morejo priti in ne bodo prišle same od sebe, marveč jih more vpeti v naše državno in narodno življenje samo vztrajna, neugnana in požrtvovalna borba.

Zato smo morali kot borci ZA NOV DUH, ZA NOVE NAČINE IN NOVO POT sprejeti borbo pod izredno težkimi pogoji; kajti ni borec tisti, ki si ne upa sprejeti take BORBE.

BORIMO SE PREDVSEM ZA DRUGAČNO POJMOVANJE POLITIKE.

V narodu je ta beseda dobila pomen nečesa lažnega, gnilega in umazanega.

Politika je — tako je narod že od davnaj mislil — gnojšče v zadnjem kotu kmečkega dvorišča, ki je sicer za kmečko gospodarstvo potrebno, vendar ni niti čista, niti spodobna stvar.

Prva posledica takega pojmovanja je bila v tem, da je ogromno število poštenih ljudi mislilo, da mu v politiki ni mesta, prav tako kakor tudi snažni in spodobno oblečeni ljudje pazijo, da ne hodijo preveč blizu gnojnice.

Druga posledica takega pojmovanja je bila, da so oni poštene ljudje, ki so se vendarle znašli v politiki, bili preplavljeni in nadkriljeni od onih, ki je radi njihovega dela prišel narod do take sodbje o politiki.

Tretja in najtežja posledica tega pojmovanja pa je bila: počasno, toda stalno zmanjševanje narodove moralne glavnice. Ljudstvo je zgubljalo vero v stare moralne vrednote. Poštenost in osebna neoporečnost sta se pričeli smatrati kot ovira za napredovanje v življenju.

Pred tem časom, ko je bil narod v težkem suženjstvu, je prišel do prepričanja: PRAVICA MORA BITI TEMELJ VSEGA JAVNEGA ŽIVLJENJA. Sedaj pa, ko gleda nezakonitost in nepravilnost, ne ve več, kaj naj misli.

Pred tem časom je ljudstvo v mukah in ubožtvu prišlo do prepričanja:

»BOLJE TI JE IZGUBITI GLAVO,
KOT OBREMENITI SVOJO DUŠO.«

Sedaj pa je narod, videč toliko javnih in nesramnih primerov, začel verovati, da je preje grešil, ker se je smehljaj ciganu s črno dušo in polno torbo.

Pred tem časom je narod v hudih bojih prišel do naziranja, in to v ustih velikega pesnika:

»Junaštvo premaga vsako zlo.«

Sedaj pa je, videč strahopetnost, pričel verovati, da je spet grešil, ko je zasmehljivo govoril: »Pokornih glav ne seka meč.«

Iz tega zgrešenega duhovnega obubožanja je nastalo izbiranje navzgor. Ne samo država in državna uprava, nego vse javno življenje je polagoma, toda stalno prehajalo v roke: slabšim, a ne boljšim, — šibkejšim, ne močnejšim, — nesposobnejšim, ne pa sposobnejšim.

Hočemo, da preneha nadaljnje moralno propadanje naroda. Hočemo, da se vrne čast prejšnjim visokim narodnim naziranjem.

ZATO MORA PRENEHATI MNENJE, DA JE POLITIKA BRLOG IN MLAKUŽA. ZATO MORA PRENEHATI POJMOVANJE, DA JE POLITIKA UŽIVANJE IN PIROVANJE. ZATO SE MORA ŠIROM NAŠEGA NARODA UVELJAVITI MNENJE, DA JE POLITIKA MUKAPOLNA BORBA IN ČASTNA SLUŽBA, V KATERI SE NE DA UŽIVATI, A ŠE MANJ BOGATETI.

ZATO MORA BITI OBLAST ZDRUŽENA S TAKŠNO ODGOVORNOSTJO, DA VSI SLABIČI IN PLAŠLJIVCI, VSI NEVREDNEŽI IN KORISTOLOVCI, KAKOR NEKOČ S FRONTE, POBEGNEJO V OZADJE, KAMOR BI SPADALI SEDAJ.

To je prvi in temeljni smisel naše borbe.

BORIMO SE NADALJE ZA OBČENARODNO IN DRŽAVNO POLITIKO, TODA PROTI POLITIKI STRANK, KOTERIJ IN KLIK.

Šestnajst let nimamo v državi, razen v zunanjih odnosih in v vojski, občenarodne in državne politike, ampak politiko strank, koterij in klik.

Prišlo je do tega, da se najmanjša stvar v državi ni mogla rešiti brez priporočila in zavzemanja stranke, koterije ali klike.

Pravice so se dobile ne po zakonu, nego po priporočilih vplivnih. Dolžnostim so se izmikali in odgovornost valili z ramen ne po zakonu, nego po priporočilih mogotcev.

Samo tedaj je moglo biti koristno rešeno vprašanje občenarodnega in državnega interesa, ako so bile s tem varovane koristi vplivne stranke, koterije ali klike.

Nasprotno pa, ako vplivna stranka, koterija ali klike niso imele svojega interesa za reševanje vprašanja občenarodnega in državnega interesa, se je šlo mimo njega, kakor da ne obstoja, — ali pa so se našli izgovori ali razna prehodna zdravila.

Državni uslužbenec je lahko upošteval občenarodne in državne interese, toda če se ni pri tem, — in predvsem —, oziral na koristi vplivne stranke, koterije ali klike, ne samo, da ni mogel napredo-

vati, in ne samo, da ni mogel ohraniti svojega dotednjega mesta, nego so ga celo preganjali.

To vse pa pomeni, da mi v teh šestnajstih letih nismo imeli prave in stalne občenarodne in državne politike, ampak so Jugoslavijo upravljale strankarske, koterijske in klikarske politike.

To je razumel tudi naš pokojni vladar. Njegov korak v januarju 1929. leta je v tem ustregel ljudskim upom, ker je bil ves narod sit te druge politike, vsi pa željni in žejni prave in stalne občenarodne in državne politike.

Toda tudi v izvajanju te zamisli se je pokazalo, kako močne so strankarske, koterijske in klikarske vezi. Kajti niti tako močna prizadevanja niso bila v stanu, da jim presekajo vladanje.

Ker ni bilo take občenarodne in državne politike, se je rodilo mnogo težkih posledic.

Širom naše države je tako upravljanje zasejalo ogorčenje in nezadovoljstvo. Danes je to seme že začelo donášati sadove.

Danes naš narod ni dovolj zedinjen in zbran, za kar se ima zahvaliti takšni upravi.

Tudi mi smo za narodno edinstvo. TODA POMANJKANJE OBČENARODNE IN DRŽAVNE POLITIKE BO IZ ENEGA NARODA NAPRAVILO VEČ NARODOV. PRAVA IN STALNA OBČENARODNA POLITIKA PA BI IZ VEČ NARODOV NAPRAVILA V TEKU ČASA EN NAROD. To morajo vedeti vsi, ki jim je resnično do edinstva, narodnega in državnega.

Jugoslavija je kakor ogromna ladja, na katero se je vkrcalo petnajst milijonov potnikov, toda ne samo za pot od ene postaje do druge, nego od rojstva do smrti. Na krovu pa niso samo potniki, nego tudi grobovi njihovih prednikov in zibelke njihovih potomcev.

Krmariti to ladjo in usodo njenih potnikov, paziti nanjo v vetrovih in burji, — čuvati jo pred trčenji in skrivljenimi čermi, — zagotoviti temu ogromnemu številu potnikov mir, pravico in blagostanje, to je naloga občenarodne in državne politike.

Krmariti to ladjo in usodo njenih potnikov brez določene smeri in cilja, od slučaja do slučaja, in pri tem upoštevati, kar zahtevajo interesi posameznih »naših ljudi«, — »naših«, ker pripadajo posebnemu krogu ljudi na tej ladji, »naši« stranki, »naši« koteriji ali »naši« klike, — to je druga politika, s katero je bila upravljana Jugoslavija skoraj neprestano v teh šestnajstih letih.

BORITI SE ZA ZMAGO PRVE IN PRAVE POLITIKE JE DRUGI SMISEL NAŠE BORBE.

V DRUŽABNEM IN GOSPODARSKEM POGLEDU SE BORIMO ZA TO, DA LJUDSTVO VZAME SVOJE POSLE V SVOJE ROKE.

Zdaj je ljudstvo v tem oziru podobno nedoraslemu mladoletniku, ki mu je država varuh.

Mi pa zahtevamo predvsem, da se v tem oziru splošna narodna in državna politika ne zanišlja in ne vodi brez aktivnega sodelovanja predstavnikov ljudskih stanovskih zastopstev.

Ljudska modrost pravi, da se celó mrtva gora joka pod roko slabega gozdarja. Kako ne bi jokalo živo telo narodno-družabnega življenja in gospodarstva, če na njem začena vršiti svoje dobromišljene poskuse državna birokracija.

Toda tuja pomoč je celó tedaj, če je spretna in dobro mišljena, le slaba pomoč. Ljudske sile se ne morejo razviti niti družabno niti gospodarsko, dokler se ljudstvo ne postavi na lastne noge in dokler ne vzame teh zadev v svoje roke, — dokler tudi tu ne zavlada načelo samopomoči.

Državi pripada nad vsem tem ogromnim področjem pravica nadzorstva v okvirju družabnega in gospodarskega načrta, in s tem tudi pravica urejevanja odnosov med stanovi.

V tem oziru se borimo tudi za to, da bi se državna politika ločila od družabnega in gospodarskega življenja ljudstva.

Zdaj je vse razcepljeno. Zdaj mislijo, da obstoja neka politika, ki je sama sebi namen in je nič ne veže z družabnimi in gospodarskimi vprašanji, — in po tem tudi ravnaajo.

Dandanes prihajajo celó po ljudskem glasovanju na najvišja mesta ljudje, ki nimajo nobene zveze z dejanskimi družabnimi in gospodarskimi razmerami ljudstva in jih ravno radi tega tudi ne poznajo.

Mi se borimo za uresničenje take politične ureditve, v kateri bi to bilo nemogoče.

Globoko smo prepričani, da bi številnih današnjih težav, družabnih in gospodarskih, sploh ne bilo, če bi to bilo tako urejeno.

TO JE TRETJI SMISEL NAŠE BORBE. KONČNO SE BORIMO, DASI JE VIDETI, DA ŽIVIMO V NEJUNAŠKI DOBI, ZATO, KER VERUJEMO:

Da ima Jugoslavija mnogo sinov, ki ravno tako mislijo, ki so brezpogojno vdani takim ciljem, ki so pripravljeni na žrtve in ki jih družijo vera v zmago; da

je ni pri taki sili zapreke, ki ne bi mogla biti premagana.

IN TA VERA JE ČETRTI IN KONČNI SMISEL NAŠE BORBE.

Beograd, marca 1935.

Predsednik jugoslovanskega ljudskega gibanja

»Zbor«-a

Dimitrije V. Ljotić

Ljudstvo ni hlapec, ljudstvo je gospodar, naše ljudstvo je država, je naša Jugoslavija

Jugoslavijo naj vodijo novi ljudje — boljši od starih!

Odločujočim činiteljem v preudarek in vpoštevanje

Novo, boljšo in solidnejšo Jugoslavijo ustvarjajo. Čez poldrugi mesec se bodo vršile volitve poslancev v novo narodno skupščino. Število kandidatov pa raste že v astronomske številke. Ni čuda, široki sloji volilcev so opazili, da so se v zadnji skupščini udeleževali ljudje, ki ob normalnih razmerah niti sanjariti ne bi mogli o sodelovanju pri zakonodajnem in gospodarskem delu na ureditvi naše države. Kitanje pri ljudeh z mehko hrbtenico vsekakor ni preveč težak posel.

V 44. številki našega glasila z dne 15. novembra m. l., smo priobčili dopis »Zakaj nimamo primerne naraščaja in prave demokracije«, kjer je dopisnik pokazal enega izmed vzrokov naših današnjih razmer in težav. Zaradi pomembnosti objavljamo del omenjenega sestavka, ki se glasi tako-le:

Prav tako bi tudi splošna volilna pravica dobila pravo upravičenost in pričakovan uspeh le ob primerni gospodarski izobrazbi volilnih upravičencev, vsekakor pa ob temeljiti gospodarsko teoretični in praktični izobrazbi kandidatov za zakonodajna telesa. Načela prave demokracije zato ne bi prav nič trpela. Delo strank in zakonodajnih teles bi se v tem primeru ne omejevalo le na strankarske prepire in prestižna vprašanja, ki koristijo le malemu številu interesentov, premeščanje in šikaniranje uradništva ter na zapostavljanje vprašanj narodnega gospodarstva, temveč bi se ob sodelovanju vsega prebivalstva ozir. njegovih zastopnikov moralo, izključno le iz vidikov narodnega gospodarstva, rešiti marsikatero pereče gospodarsko vprašanje, ki čaka običajno dolgo dobo na polovično rešitev. Na ta način bi se izšlo dno diletantizmu in demagogiji v politiki, kar pravtako ne bi bilo v škodo prave demokracije. Le kjer so na krmilu sposobni voditelji, sledi tudi uspeh.

Zaradi obilice materialno kakor tudi moralno nekvalificiranih poslaniških kandidatov si dovoljujemo opozoriti odločujoče činitelje, da poskrbe pravočasno za to, da dobimo v novo skupščino res sposobne ljudi, ki bodo kos svojim nalogam in današnjim potrebam naše države, ki leže danes predvsem na področju gospodarstva. Kvalifikacija dobrega »gospodarja« v nepravem pomenu besede nikakor ne sme temeljiti le na skopuštvi ali pa na izžemanju ljudi. Zavedati se namreč moramo, da je denar danes v večji meri produkt značaja, kot pa intelekta.

Drugi kriterij za oceno in izbiro poslancev naj bi bila družina, s čim večjim številom otrok. Ti ljudje izvršujejo namreč dan za dnem pri vzgoji svojih otrok neštene dolžnosti napram svojemu narodu in državi, ki znatno presegajo kričanje, napadljivost in nasilnost raznih oženjenih in neoženjenih kričavcev, ki kot pravi stoočstotni nacionalisti goje kvečjemu kakšnega eksotičnega ptičja ali psa.

Posledice njihovega hujskanja in nasilnosti nosijo omenjeni kričači kvečjemu le sami; »kvečjemu«, kajti znano je, da ob potrebi taki junaki kaj hitro stisnejo rep med noge, nedolžni ljudje s številnimi družinami pa ostanejo na cedilu ter z ubitimi in upropaščenimi življenji dragih in težko vzgojenih svojcev plačujejo račune brezvestnežev. Prav zato bi se moralo dovoliti prvim več besede pri urejevanju notranje politike in tudi mednarodnih odnosov. Ne rečem, da bi s tem dosegli zaželjeni mir, vsekakor bi pa lahko dosegli večje pomirjenje na znotraj in na zunaj, kot ga imamo danes.

Z upoštevanjem teh kriterijev bi takoj odpadlo znatno število kandidatov ozir. celo poslancev, ki bi sicer še naprej zastrupljali naše politično ozračje. Legitimacija bodočih poslancev ne sme več obstajati le v nazivu »poslanec«, temveč v pozitivnem poznanju našega gospodarstva in socialnega življenja, kar edinole lahko tvori podlago za nameravano obnovo države. Če se teh in sličnih načel ne bo zadostno vpoštevalo, je škoda vsakega truda in stroškov.

Prava politika namreč nikakor ne obstoja v varanju ljudskih mas in medsebojnemu »podvalivanju«, temveč ima v prvi vrsti skrbeti za zadovoljevanje neštevilnih ljudskih potreb, kar omogočimo lahko le z delom na vseh področjih našega narodnega gospodarstva in naše gospodarske politike. Na teh predpostavkah bi se ob najmanjši meri dobre volje, po omenjenih načelih izvoljeni odločujoči činitelji kaj lahko in hitro sporazumeli.

Tako delo je namen in cilj prave politike, ki je sicer težje, a tudi plodonosnejše kot »delo« politike v današnjem pomenu besede. Taka politika bi tudi kmalu pridobila na pomenu in ugledu; s politiko bi se ne mogli ukvarjati razni demagogi in puhoglavci, katere danes srečavamo skoro pri vsakem koraku, temveč najboljši izmed naših najboljših in najsposobnejših.

Glede aktivne volilne pravice mi je pa

nedavno dober poznavalec naših razmer omenil sledeče: Poslance naj bi volili le ljudje, ki se sami iz lastne pobude v zadostni meri zanimajo in brigajo za svoje državljanske pravice. Prislino nagovarjanje gospodarsko odvisnih ljudi h glasovanju ne dá prave slike razpoloženja med narodom. Zato rezultat takega glasovanja nikakor ne more in tudi ne bi smel služiti za vodilo naše notranje politike. Zato naj bi se omejila pravica reklamacije za vpis v volilne imenike izključno le na prizadete, nasprotno bi se pa pravica za reklamacijo opravičenega izbrisa t. j. v primeru smrti ali odselitve itd. dopustila tudi drugim interesentom.

Vsi drugi, ki se iz kakršnegakoli razloga morajo, sicer bi se pa ne hoteli brigati za svoje državljanske pravice, so sicer res število, ki poveča odstotek volilnih udeležencev — pa tudi nič več — sicer pa pri usmerjevanju več škoduje kot koristi.

To je bila ena izmed poti, ki bi nas dovedle do zaželenega cilja. —ep.

Politični obzornik

Doma

Volilni govori gg. ministrov. V zadnjih dneh je imelo več ministrov svoje volilne govore, deloma v radiu, deloma na zborovanjih. Najprej je govoril v radiu prometni minister g. Vujić, ki je govoril o preosnovi naše prometne politike in napovedal velike reforme. — Dva dni kasneje je govoril v radiu kmetijski minister g. dr. Janković, ki je posvetil svoj govor predvsem našemu zadrugištvu. Kmeta moramo priznati kot temelj države, je dejal g. minister. Zedinjeni kmetje so najmočnejši varuh naše narodne države. Zaradi tega bo vlada obrnila vso pozornost na kmetско zadrugištvo. G. minister je napovedal enoten zadrugiški zakon za vso državo, po katerem naj bi se unificiralo vse kmetско zadrugištvo v državi. — V nedeljo pa je pravosodni ministar g. dr. Kojić na zborovanju v Kragujevcu orisal program vlade.

Proračun podaljša za 4 mesece. Kraljevski namestniki so na predlog finančnega ministra in po zaslišanju ministrskega sveta odredili, da se proračun državnih izdatkov in dohodkov s finančnim zakonom za 1934-35 podaljša za mesece april, maj, junij in julij 1935.

Po svetu

V odnosih med našo državo in Italijo je bil pretekle dni storjen važen in pomemben korak, ki ga je ne samo naša domača nego vsa mednarodna javnost pozdravila z neprikritim veseljem. 15. marca je bil sprejet nov italijanski poslanik v Beogradu grof Viola v svečani avdijenci pri Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu v navzočnosti predsednika vlade in zunanjega ministra g. Jevtića. Ko je predal svoje poverilne listine, je imel kratak pozdravni nagovor, v katerem je med drugim izjavil: »Izrečno dolžnost imam od šefa svoje vlade, da izjavim, da bo moje delo služilo zbližanju med našima dvema državama. Pooblaščen sem ponoviti, da nima Italija neprijateljskih namer do Jugoslavije in da ne želi ovirati njenega razvoja niti njene teritorialne nedotakljivosti, ampak ima nasprotno namero, da razvije vse predpogoje, ki obstojajo, da bi prišlo do stvarnega sodelovanja in do sporazuma na gospodarskem in političnem polju.« Na nagovor grofa Viole je odgovoril Nj. Vis. knez-namestnik Pavle, ki je med drugim dejal: »Poslanstvo, ki vam je poverjeno, posebno pa izjava vašega predsednika vlade, da bo vaše delo služilo ustvaritvi dejanskega zbližanja med našo in vašo državo, da se doseže pristrano sodelovanje za razvoj na političnem in gospodarskem polju, popolnoma ustreza našim čuvstvom, tako da smete biti prepričani, da boste imeli vse naše simpatije za sodelovanje in sporazum, ki ne bo samo v korist našima državama, temveč tudi v interesu miru.«

Nemčija uvedla splošno vojaško dolžnost. Nemška vlada je preteklo soboto vrgla v svet bombo, ki je porušila verzijski mir, temelj vseh poveljnih mednarodno-političnih prizadevanj. V soboto je imela nemška vlada sejo, na kateri je sprejela kratak zakon, ki ima samo tri točke in ki se glasi: 1. V Nemčiji se uvaja obvezna vojaška služba. 2. S tem se uvaja redna vojska, ki bo štela 12 armadnih zborov s 36 divizijami. 3. Vojni minister naj pripravi vse potrebno, da se začne ta zakon takoj izvajati. — Po vsej Nemčiji je zbudil

ta sklep vlade nepopisno navdušenje, v drugi Evropi pa je deloval naravnost katastrofalno. Takoj se je začelo po vseh diplomatskih središčih Evrope mrzlično delovanje. Prva se je znašla Anglija, ki je že čez dva dni poslala v Berlin nemški vladi noto, ki obsega dve vprašanji: 1. Ali se Nemčija hoče sedaj vrniti v Društvo narodov? 2. Ali je Nemčija pripravljena vstopiti sedaj v sistem kolektivne varnosti pod vodstvom Društva narodov? Anglijo podpirajo pri tem vse druge velesile, ki so že začele pogajanja za ustanovitev »fronte miru«. Rešpekt pred Hitlerjem, ki je brutalno presegal gordijski vozle slepomišljenj okrog verzijskega mira, je v vsej Evropi močno zrastel.

Grčija se obnavlja po prestani revoluciji. Glavni kolovodje vstaje so pobegnili v inozemstvo, pač pa izredna sodišča že poslujejo proti onim podvoditeljem in upornikom, ki niso mogli pobegniti. Venizelos in kakih 100 njegovih prijateljev je italijanska vlada internirala na otoku Skarpanno. Poveljnika vstaške armade v Macedoniji, generala Kamenosa in njegove častnike, pa je internirala bolgarska vlada. Grški listi poročajo, da je potlačitev upora stala vlado petino vsega proračuna. — V kratkem se pričakuje na Grškem ustavna reforma, ki bo uvedla avtoritativno vlado in s tem v zvezi seveda ostrejši kurz.

Pred dunajskim sodiščem je bil obsojen na dosmrtno ječo bivši štajerski deželni glavar in vodja narodnih socialistov dr. Rintelen. Dr. Rintelen je bil obtožen veleizdaje, ker je bil v zvezi s pučem hitlerjevcev lanskega leta.

POJASNILO.

Da ne bo napačnih tolmačenj, sporočamo tovarišem, da smo iz konzorcija »Preloma«, izstopili, ker se s pisanjem lista glede volitev ne strinjamo. Tovariši naj se v »Prelomovih« zadevah vsled tega ne obračajo več na nas. Stane Vidmar l. r., Stanko Florjančič l. r., Davorin Onič l. r.

VAŽNA VEST.

Iz merodajnega beograjskega vira smo prejeli sporočilo, da je inž. Marko Kranjc izstopil iz »Jugoslovanske akcije«.

Novi bojovniški grobovi

† Ivan Čuček. 15. t. m. je na svojem domu na Taboru v Ljubljani za vedno zatisnil oči tov. Ivan Čuček, železniški nadrevizor v pokoju, član bojovniške skupine Ljubljana-mesto in oče znanega našega bojovniškega tovariša in organizatorja Janeza Čučka iz Celja. Pokojnik je bil blaga duša in nadvse skrben oče svojim devetim otrokom. Pokopali so ga v nedeljo, 17. t. m. Naj počiva v miru! Žalujemo sorodnikom, zlasti našemu tovarišu Janezu, pa iskreno sožalje!

Kemično čiščenje oblek, pranje in svetlokanje Šavs Stane, Ljubljana Tyrseva c. 36, Cerkvena ul. 1

Valjarjeve misli

Naš ščit so naša enodušno sprejeta »Temeljna načela«; naš jekleni oklep so naše od vseh priznane odločne »Smernice«. Naša hrbtenica je naša poštena, čeprav tako krvava bojovniška preteklost, naša pamet vre iz spominov na naše neizmerno trpljenje v svetovni vojni, ki je rodilo naše neomajno tovarištvo. Naša neizumerna moč je v slogi, v poštenosti in nepodkupljivosti neupogljivih, pravih bojovnikov. Naša kri izžareva nesebično ljubezen do vsega jugoslovanskega delovnega ljudstva, naš meč je naša skupna odločna volja do zmage naših iztrpljenja porojenih načel. Ta meč naj poseka glavice stoglavega zmaja stare pokvarjene miselnosti in naj nam krči pot skozi pragozd starih strankarskih zablod v solnce nove, srečne Jugoslavije.

Smo neizprosni sovražniki vsake zlorabe svetinje moralnega človeka v borbi dnevne politike. Nikomur ne dovolimo, da bi zlorabljal patrijotizem, nacionalizem, vero in poštenost našega delovnega ljudstva v umazane strankarsko-politične namene.

Pravi bojovnik ima neprestano pred očmi svoja bojovniška načela, misli neprestano na vso odgovornost, ki izvira iz vsega, kar smo govorili in pisali našemu ljudstvu. Po teh načelih uravnava vsak svoj korak v javnem in privatnem življenju vedno in povsod.

Pravi bojovnik ne piše samolastnih okrožnic in ne izpodkopava temeljev naše skupnosti, naše organizacije. On stopi na plan, izpove pogumno, kar želi, da bi se izboljšalo ali izpremenilo — vse to pa edinole v čim večjo korist celotne bojovniške stvari.

Pravi bojovnik ne posnema kot opica starih strankarjev v »duhovitem« kombiniranju političnega tarokiranja in ne dela nikdar na svojo pest. Pravi bojovnik je tesno objet s tovariši in ne napravi nobenega koraka brez njih.

Pravega bojovnika se ne sme prijeti volilna mrzlina, on se ne podi za mandati in se ne prodaja za nobeno ceno. Ponosno stoji z neupognjeno hrbtenico sredi strankarskega prerivanja in se ravna edinole po svoji vesti.

Pravi bojovnik ne išče dlake v jajcu, ne zabavlja neprestano, ne zna samo rušiti, temveč tudi zidati. Pravi bojovnik zaupa svojemu tovarišu in se postavi zanj in za svojo organizacijo, ako bi jih kdorkoli hotel blatiti ali jima škodovati. Pravi bojovnik misli s lastno glavo — ne pa s puhlimi glavami poklicnih, več ali manj skrahiranih strankarjev in ne naseda slepo na limanice.

Pravi bojovnik živi in ravna vedno le tako, da bi njegov način življenja vsak čas lahko poslužil za plemenit in koristen vzor celoti, vsemu našemu ljudstvu. Pravi bojovnik išče vedno in povsod ono zlato, pravo pot, čeprav je dolga in trnjeva, po kateri more priti ves narod iz težke preteklosti v boljšo bodočnost. On ne vidi samo do konca svojega nosu, on gleda daleč naprej v čas, ki nosi v sebi usodo nove generacije, njegovih otrok.

Pravi bojovnik ne naseda šepetavcem, intrigantom, demagogom, ki bi ga vlekli za nos in ga uporabljali kot molzno kravo. On ni domišljav in častihlepen, češ, da z njim vse stoji in pade; pač pa je dober, odkrit tovariš v miru, kot je bil v vojni. Nasprotniku pogleda odločno v oči in ne pozna strahu. Svojim tovarišem nataka vedno čisto vino, jih ne vara, temveč gre z njimi tesno povezan naprej — preko vseh zaprek — do zmage!

GOSPODARSTVO

Občni zbor Narodne banke

Ostra kritika našega novčanega zavoda.

Dne 10. t. m. je bil v Beogradu petnajsti redni občni zbor delničarjev Narodne banke pod predsedstvom guvernerja g. dr. M. Radosavljevića. Ker slavi zavod 50-letnico svojega obstoja, je bila razdeljena med delničarje spominska knjiga.

Zelo zanimiva je bila ostra kritika poslovanja Narodne banke, izrečena po g. Velemirju Bajkiću (katero pa so nekateri naši »vodilni« dnevniki previdno zamolčali). G. Bajkić je med drugim povedal tako-le:

»Nikdar dovolj še ni bilo tako potrebno govoriti o poslovanju Narodne banke, kot danes. V tem trenutku opažamo tri važne pojave: ogromne škarje cen, nizke cene in nizke mezde. Naša Narodna banka posveča premalo ali nič pažnje vprašanju cen, ki se razvijajo pri nas tako obupno, odkar vodi Narodna banka svojo politiko deflacije. Dočim so l. 1928/29 industrijski produkti bili spodaj, a kmečki zgoraj, se dogaja pri nas, da gredo industrijski produkti polagoma navzgor, kmečki pa se neprestano znižavajo. Od blagostanja iz l. 1928 je padel naš kmet s svojimi produkti na obupno nižino.

Pa boste rekli, da temu ni kriva Narodna banka, da je sprememba morda povzročila blago s padcem cen. To pa moremo kontrolirati samo s proučevanjem razvijanja cen v inozemstvu, kako se gibljejo cene v velikem številu držav sveta, v katerih so cene padle še bolj, kot pri nas, to je v državah z zlato valuto: Nemčija, Švica, Francija in Italija. Ako pa vzamemo države, ki so imele depresijacijo kot mi, tedaj ni na svetu države, v kateri bi cene padle tako nizko, kot v Jugoslaviji.

Treba je torej iskati notranji vzrok. Vzrok pa leži v deflacijski politiki Narodne banke.

Madjarska n. pr. ima za vsako gospodarsko panogo drug tečaj, pa je vsa njena politika usmerjena na to, da s pomočjo diferencijalne premije pomaga poljedelstvu. Argentinijska ima poseben devizni tečaj za izvoz poljedelskih produktov, ki je tako urejen, da služijo dohodki, ki se tako dobijo, v povečanje fonda za plačilo izvoznih premij.

Ako pretvorimo cene v zlato, bomo videli, da izkazuje največji padec cen na svetu ravno Jugoslavija.

Narodna banka pravi: jaz vodim politiko stabilnosti. To pa je dosegla z nasilno deflacijo, katero izvaja že nekaj let.

Kupno moč denarja odreja množina v obtoku in brzina njegove cirkulacije. Narodna banka sistematično zmanjšuje obtok. Tako je 5800 miljo-

nov obtoka iz l. 1929 zmanjšala na 4300 milijonov dinarjev. To je res krepka deflacija! Kovanje ene milijarde srebrnega denarja je le malo ublažilo deflacijo. Če pa se ozremo na povlačevanje denarja z blagajniškimi zapisi, na zmanjšanje obtoka in na kovani denar vidimo, da so plačilna sredstva Narodne banke od 5900 milijonov iz l. 1929 padla na 5000 milijonov.

Za izvajanje deflacije imamo razna sredstva. Narodna banka je prodajala zlato v palicah in tlačila dinarje v blagajno. Drugo sredstvo, ki obstoji v svetu, je takozv. nakup in prodaja državnih papirjev. S tem Narodna banka ni mogla delati. To sredstvo ji je bilo novo, zlata pa je bilo malo. Tretje sredstvo je zmanjšanje terjatev, s čemer Narodna banka ravnotako lahko pospešuje deflacijo.

Največja deflacija, katero bi Narodna banka morala izpodbiti, je deflacija radi krize bank. Kapital se je izvelel iz bank in se zaprl v blagajne. Vsele bančne krize kot krize zaupanja je prišlo do zmanjšanja brzine kroženja denarja.

V poročilu Narodne banke se desetkrat ponavlja, da je likvidnost našega denarnega trga prekoračila vse mere...

Najvažnejši dokaz likvidnosti denarnega trga bi morala biti menična listnina Narodne banke. Narodna banka našteva: znižali smo trikrat obrestno mero, forsirali smo lombardna posojila, septembra smo odredili, da se forsira eskont menic; karkoli pa smo napravili, ni pomagalo — naša menična listnina se je topila. V svojem poročilu navaja Narodna banka na enem mestu, da je vzrok vsega v predpisih njenih zakonitih statutov, pod katerimi posoja denar. Zdi se mi, da je le-ta zadnji vzrok pravi. Največja iluzija našega veka je iluzija o podlagi.

Pa boste rekli: pa ti si za inflacijo! Da! Smatram, da se pri nas lahko sprovede umerjena inflacija v taki meri, v kateri se vrši deflacija — kar bi prineslo poživljenje v gospodarstvo.

Na poboljšanje stanja s poživljenjem trgovine z inozemstvom nimam upanja. Verjem pa v to, da je naša država v stanju, da se nasloni pri ozdravljanju gospodarske krize sama na sebe.

Za g. Bajkićem je govoril še g. Arsa Stamenković, ki se je izjavil proti inflaciji. Glede kreditne politike Narodne banke je zahteval, da se odpravi vsa familijarnost pri podeljevanju kreditov. Ne smemo več trpeti, da bi se ljudje v 24 urah osposobili za upravljanje milijardnih premoženj!...

Spomladi, ko doraste rastlina do višine 10 cm, se vrši prvo okopavanje in kmalu nato po potrebi še drugo. Koncem maja prične rastlina cveteti. Očarujoč je pogled na velika cvetoča makova polja. Njive, velike in male, valovijo v belem makovem cvetju. Par dni potem, ko odpadejo beli cvetni listi in ko zadobi glavica gotovo stopnjo trdote, se prične narezovanje makovih glav, nabiranje makovega soka. — **surovega opija.** Narezovanje se vrši popoldne do temne noči. Narezovalec prime z levico makovo glavico, z desnico pa napravi z nožem do 2 mm globoko rez po sredini glavice. Iz mesnate glavice se takoj pocedi belo rmenkast sok, ki se na zraku brzo strdi in zadobi čim dalje bolj temno-rjavkasto barvo. Izurjen narezovalec more en popoldan narezati do ene desetine hektarja. Narezani mak raste dalje. Sok na glavici ostane čez noč. Rano zjutraj pobirajo narezovalci strjeni makov sok. Z levico prime glavico, z desnico pa postrže z nožem strjeno maso. Na eni glavici se nabere po veličini glavice količina, ki odgovarja velikosti koruznega zrna. Uren nabiralec nabere na dobro rodeči njivi eno dopolno do ene oke (1,28 kg) surovega opija. Pripomniti je treba, da je nabiranje prilično, naporno delo. Pri povečani dnevi vročini izpuhtevajo iz mase omamljive pare, ki povzročajo pri delavcu zaspanost in utrujenost. Obiranje se vrši do devete, najdalje do desete ure dopoldne. Vsako makovo glavico se samo enkrat nareže, ker samo enkrat se pocedi sok iz nje. Nabiranje se vrši kakih pet do sedem dni, nato pa rastlina prezori in ne daje več soka. Makova rastlina pa dalje dozoreva. Ko je rastlina izgubila zeleno barvo in postala rjava, tedaj se požanje in glavice se stro. Iz njih se dobi seme, iz katerega stiskajo jedilno olje — šarlagan. Med narezovanjem se kmet boji najbolj dežja, ki spere makov sok z glavice. Še hujšo škodo mu pa lahko povzroči toča, ki rani glavice, da se pocēja sok ob nepravem času, ko še ni dovoljno zrel.

Sok, ki se cedi iz nezrele makove glavice, imenujejo ponekod smolo, drugod katran, splošno pa je trgovsko ime »afijon« ali suro-

Jugoslavija je ogromna ladja, na katero se je vkrcalo petnajst milijonov potnikov — toda ne samo za pot od ene postaje do druge — temveč od rojstva do smrti. Na krovu pa niso samo potniki — temveč tudi grobovi njihovih prednikov in zibelke njihovega potomstva. Ta ladja mora kljubovati vsem viharjem, ona mora voziti srečno in varno — zato naj bodo NAJBOLJŠI od nas njeni krmarji!

vi opij. Surovi opij se spravlja v kepah, ki so podobne stožcu, ovite z makovim listjem. Ena kepa je nabrana količina v enem dnevu od enega nabiralca. V teh kepah pride pridelek maka na trg kot surovi mak. V srednje dobrem letu pridelal kmet na 1 ha do 15 kg surovega opija. So pa tudi slučaji, da na dobro obdelani in pognojeni njivi nabere do 25 kilogramov.

Račun rentabilnosti kulture maka je od prilike naslednji: Pridobljeno seme pokrije stroške obdelovanja njive in nege rastline, okrog 15% nabanega opija dobi nabiralec, tako, da seljaku ostane kot čisti prihod od makove kulture približno 85 procentov pridelanega surovega opija.

Mak sade v vardarski banovini na Ovčjem polju, v Skopski okolici, okrog Velesa in Štipa, Prilepa in Kavadarja — do Demir kapije.

Kvalitativno najboljši surovi opij na svetu se pridobiva v okolici Kavadarja in Negotina na Vardarju. Kvaliteta se odmerja po vsebini morfina. Jugoslovanski surovi opij ima takoj ob bratvi 9 do 10% morfina. Nad dve leti star in pravilno osušen doseže tudi 15%. Iz surovega opija pridobiva farmacevtska kemija vsakovrstne proizvode, ki služijo v zdravilne svrhe. Najvažnejše zdravilo je opij, dalje morfij, papaverin, kodein in najmočnejše mamilo heroin. Surovi opij tudi uporabljajo posebno orientalski narodi za kajenje. Takoj pa moram pravititi, da jugoslovanski opij ni za kajenje, ker ne vsebuje onih lastnosti, ki jih zahteva kadilec opija. Opij za kajenje se prideluje v Perziji, Turkestanu, Turčiji in še v drugih predelih centralne Azije. (Konec prihodnjič.)

Vinski sejem v Ljutomeru

Podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru je priredila dne 12. marca t. l. krasno uspešno vinsko razstavo in vinski sejem v kavarni g. Resnika. Že pri otvoritvi je bila prostorna dvorana polna domačih in tujih gostov.

Po otvoritvenih govorih se je potem na otvorjeni razstavi pričela poizkušnja vin. Točkejke in točaji so imeli ves dan do 7 ure zvečer obilo posla s postrežbo gostom. Z vsakim vlakom je prišla truma obiskovalcev, med temi je bilo tudi zelo mnogo inozemcev.

Prodano je bilo mnogo vina po 7, 7,50 in 8 Din za liter. Splošna sodba je bila, da toliko kupčij ni bilo sklenjeno na vinski razstavi že par let. Računa se na 500 hl prodanega vina. Kupci so pokupili po največ bolj sladka vina. Ker je letošnje vino zelo dobro, je to vplivalo tudi na veselo razpoloženje. Razstava je dosegla popoln uspeh v praktičnem in gospodarskem oziru. Ker je bila razstava tudi vsestransko poučna, so se udeleženci zelo pohvalno izražali o prireditvi in bodrili prireditelje, da vsako leto priredijo tak vinogradniški praznik. Pripomniti je treba, da je tudi letos vse razstavljeno vino že prejšnji dan ocenila komisija strokovnjakov in bo lepo število razstavljalcev odlikovanih z lepo priznanico.

Za diplome to leto ni bilo zaproseno, ker nam kmetijsko ministerstvo še ni doposlalo diplom za lansko razstavo, kakor je bilo obljubljeno.

Podpora je naklonila banska uprava, sreska kmetijska odbora v Ljutomeru in v Ptuj, in Okrajna posojilnica v Ljutomeru. Obljubljena je pa tudi podpora od Združenja trgovcev v Ljutomeru.

Les

Ljubljana, dne 18. marca 1935.

V zadnjih tednih so se pomnožila vprašanja za rezan jelov les in morale, ker potrebuje to blago Italija za Abesinijo. Zaznamovati je bilo nekaj večjih zaključkov. Dobave so v vseh slučajih bile zelo nujne in so vsled tega naročila mogla sprejeti večinoma le podjetja z večjo kapaciteto. Izpraznila so se pa tudi nekatera skladišča, ki so razpolagala še z več let starim blagom. V glavnem pa gre tu le za slabejšo kvaliteto III a deske 18, 24, 28 in 48 mm debeline in pa morale 98/98, 78/78 in 38/78 mm, 4 in nekaj tudi 5 m dolžine. Z ozirom na nujnost dobave so se cene malenkostno dvignile, izgleda pa, da so z ozirom na trenutno prenehanje povpraševanja, ki je trenutna potreba že krita, cene zopet popustile.

V bukovini vlada še vedno popolno mrtvilo. Izvoz v Italijo, ki je tega blaga največ odvzela, je skoraj zastal. Pri uvoznih carini Lit 120.— za 1000 kg je pač konkuriranje z italijansko domačo produkcijo nemogoče.

V hrastovini so se napravili manji zaključki za rezano blago, predvsem za podnice in za neobrob-

POMENKI

POGOVOR DVEH JE-EN-ESARJEV.

»Poslušaj Pepe, ali si bral v »Jutru« tisto o bojevniki?»

»Bral, bral, Lipe, pa sem bil tudi zelo jezen zato!«

»Kako to?«

»Veš, kar vesel sem bil, da je »Jutro« tako dolgo molčalo o bojevniki po tistih strahovitih napadih iz lanskega leta. Sedaj pa ti naši tepci zopet začenjajo z ofenzivo. Ali se ne zavedajo, koliko naročnikov smo izgubili že lani? Ali jih hočejo s silo poditi od našega »vodilnega«, edinega »nacionalnega« dnevnika v naročje »Preloma«?

»Veš Pepe — nekaj pa jim le moramo zabrusiti sem in tja, tistim vražjim bojevnikom, ki so nam razklali prelepi strankarsko-izkoriščevalni raj v naši mili domovini. Drugače bo svetu dokazano, da smo res že čisto mrti in fuč. Saj so tako nesramni, ti bojevniki, da mi je zadnjič nekdo od njih rekel: »Mi se poživljamo na »Jutro«, ki je v svojih poročilih o bojevniki tri dni za luno in poroča to, o čemur bojevniki nič ne vedo. Saj pa tega lista naše široke bojevniške množice sploh ne bomo.« Ko sem ga vprašal, kaj pa notice, ki jih prinašata beograjsko »Vreme« in zagrebški »Obzor«, o bojevniških kandidaturah — mi je odgovoril, da ima ta lista zelo slabo poučene dopisnike v Ljubljani in da je dobiti najtočnejše informacije o bojevniki v Ljubljani, Kolodvorska ulica 8, telefon številka 37-70 ali pa iz »Preloma« kot edinega merodajnega časopisnega informatorja v bojevniških zadevah. Vse drugo da so lažnjive race... Pomisli, taka nesramnost!

»Ja, ja, Lipe — izgleda, da nas je res Bog zapustil. Vsaka reč le en čas trpi. Oj ta bojevniški boben, to je naš pogrebni zvon...«

J. N. S.

Kako si nekateri razlagajo kratico J. N. S.?

Na primer: »Internacionalno nacionalno slamozeznica«, ali: »Još neki sat«, ali »Je-en-esarje nos srbi«, ali pa: »Jugoslavija nas sovraži...« itd.

SMUK!

V Planici na Gorenjskem skačejo naši in tuji smučarji na velikanske daljave — tik pod znamko 100 metrov so se ustavili.

Pravijo, da bodo vzeli to slavno skakalnico v najem nekateri volilni kandidati, predvsem bivši poslanci. Skakali bodo iz stranke v stranko, iz prepričanja v prepričanje itd. Darila za zmagovalce ne bodo srebrni pokali, temveč več ali manj pošteno priborjeni mandati. Pravijo, da bo več skakalcev, kot gledalcev... Obetajo se nam še ogromne senzacije — pa tudi usodni padci prepodjetnih skakalcev... Torej smuk!

NA CESTI.

»Pozdravljen Bertl! Ali boš res kandidiral?«

»Pusti me no v miru, Janez... Saj sem ravno komaj gripo prestal...«

PRVI APRIL.

Pravijo, da bo letos 1. april preložen na 19. april. To pa z ozirom na politično-volilni termin za volilne kandidature. Tiste dne bodo mnogi uvideli, da je bila njihova kandidatura samo neokusna aprilski potegavščina.

Ijene plohe, kakoršnje blago pač rabijo italijanske tvornice za vagone. Vedno česče pa se pojavljajo zahteve po osušenem blagu.

V splošnem vlada velika negotovost, ker se ne ve kako bo radi ukinitve, ki jo je objavila italijanska vlada 19. p. m. z izvozom v Italijo, ki je naš največji in najvažnejši odjemalec. Splošna želja lesnih interesentov je, naj bi v zadnjih dneh toli napovedano politično zblizanje med Italijo in Jugoslavijo omogočilo povečanje medsebojnega gospodarskega sodelovanja in odpravilo razne zapreke, ki so se v zadnjih letih stavljale našim lesnim izvoznikom in, ki so z lanskega leta uvedbo italijanske uvozne carine, posebno izvoznikom Dravske banovine, odvzele sev. italijanski lesni trg. Številne države uvoznice v Italijo so z njo že sklenile nove trgovinske pogodbe, pogajanja med našo državo in Italijo pa se baje prične 20. t. m.

Opij

Stevo:

Citatelje »Preloma« bi rad seznanil z važno gospodarsko panogo, ki igra v vardarski banovini zelo veliko vlogo. Ta gospodarska panoga je pridelovanje **maka-opija**. Mak, oziroma surovi opij je oni zemeljski proizvod, ki donša seljaku v vardarski banovini poleg tobaka največjo korist. Predno preidem na samo vnovčevanje surovega opija, hočem v kratkih potezah orisati predelovanje opija in njegovo vsestransko uporabo. Mogoče bo kdo dejal, da razprava o opij-skem vprašanju, ki v največji meri zanima južne kraje naše države, ne spada v bojevniško glasilo. Ne oziraje se na to, so mnogi vojaki gledali v južnih krajih prostrana polja, posejana z makom in so na vprašanja dobivali odgovor, da jim daje mak takozvani afijon, ki ga seljak dobro proda. Seljak običajno ni vedel povedati, zakaj se uporablja afijon. Tudi vojak ni vedel, kadar mu je zdravnik predpisoval opijevo tinkturo, da je zdravilo vzraslo na naših jugoslovanskih tleh. Treba je ljudem pokazati, da ima naša država prirodnih dobrin v obilici. Poleg tega pa hočem tudi naše kroge zainteresirati za gospodarska vprašanja, ki tarejo kmeta v vardarski banovini. Spoznavati moramo svojo državo, da jo znamo ceniti in se tudi za njo boriti. Brez poznavanja ni razumevanja, ni zanimanja, pa tudi ne navdušenja. Moje mnenje je, da se moramo ravno tako vneto pečati z gospodarskimi vprašanji vardarskega seljaka, kakor dolenskega vinogradnika. Treba je javnost seznaniti z razmerami, ki vladajo po drugih banovinah.

Skoro vsakdo pozna rastlino mak. Raste tako divja, kot gojena v vrtovih. Vrtni mak ima raznobarvne cvetne liste in plod; drobnna zrnca uporabljajo kuharice za jedila. Naši Prekmurci ga sejejo že v večjih količinah, ker pri njih je seme zelo priljubljen nadev za gibanice. V vardarski banovini pa sejejo pretežno le takozvani beli mak, ki cvete belo in čigar seme je belo zrnice. Mak sejejo v pozni jeseni na skrbno pripravljeno njivo.

Ob mezdnem boju celjskega delavstva

Se ena jasna beseda

Vprašanje regulacije Savinje prehaja zadnje dni v akuten stadij. Uspehi različnih intervencij na kr. bansko upravo, ki je že začetkom tega meseca vložila zahteve delavstva — visijo še v zraku.

Odgovora zaenkrat še ni od nikoder, navzlic temu, da je kr. banska uprava povdarila klic po čimprejšnjem pričetju regulacijskih del. Da je spričo splošnega pričakovanja zavladala med vrstami brezposelnega delavstva, ki je že tolikrat jasno in odločno izrazilo svojo željo po delu, ki pa je še vedno obsojeno na mučno čakanje, neka čudna psihoza, je jasno vsakomur.

V itak skrajno napeto ozračje pa je naenkrat udarilo podjetje s tem, da je že pričelo z nekaterimi predeli, ne čakajoč na uspeh, ki bi ga eventualno rodila nadaljna pogajanja.

Ne bomo razmotrivali, kakšni nagibi vodijo g. ing. Taškovića k temu, da gre brezbrizno preko obupnega prizadevanja naših delavcev, niti ne bomo apelirali na njegovo vest. Pribijamo le eno:

Slehernega, v katerem tli le najskromnejša iskrica pravičnosti, bo v dno duše sram, če bodo kljub vsemu obupna prizadevanja delavstva zaman, in bo zmagalo podjetje s svojimi odločno nesprejemljivimi pogoji! Sramota vseh sramot pa je že ta, da se sploh tako dolgo rešuje vprašanje, ki bi moralo biti že davno, davno rešeno!

Mislimo, da ta naša beseda ne bo udarila v praznino. Če nič drugega, naj bo v oporo našim brezposelnim, katerih energična zahteva po delu nas ne samo veseli, ampak spričo tako dolgotrajne brezdelnosti naravnost prešeneča!

Fee.

Prijatelji »Preloma«, pridobivajte nove naročnike! Zahtevajte »Prelom« v vseh kavarnah, gostilnah, brivnicah i. t. d.

Caveant consules . . !

Komaj smo brali na tem mestu poročilo o sramotnih mezdah ob regulaciji Savinje, kjer smo izrazili bojazen, da bodo temu vzgledu sledile le prehitro tudi ostale tvrdke, že morda ogorčenega srca poročati o novem, nič manj vnebovpijočem dogodku, s katerim se je predstavil trpečemu delavstvu njihov ravnatelj, ki je očitno v tolstih letih, katera je zadnje čase v senci širokogrudne Jugoslavije preživel, popolnoma pozabil na to, da ni več doma v onih stepah, odkoder se je vzel. Dejstva, ki smo jih o tem možaku zaznali, nam vsiljujejo vprašanja:

Koliko časa bo še naša domovina Jugoslavija varno pribežališče vseh mogočih tujih elementov, ki bodo, izrabljajoč na najgrši način njeno nerazumljivo širokogrudnost, v zahvalo za to zatirali in gonili naše ponižano ljudstvo v obup in skrajni ekstremizem?

Koliko časa bomo še čakali na silo, ki bi z enim samim mahom zaprla sapo vsem takim nesramnim valpetom našega svobodnega ljudstva ter jih brez odloga poslala tja, odkoder so se vzeli, kjer jih je celo lastna domovina izvrгла? Koliko časa bo še moral biti domač človek suženj vsem mogočim tujcem, ki pritepeni od vseh vetrov sveta vihtijo svoj bič nad njim —

Ponavljamo danes to kar smo že tisočkrat povedali: da ne bomo nehali prej, dokler ne bo zadnji naš delovni človek zaščiten pred vsakim izrabljanjem, dokler ne bomo postali na svoji zemlji svoji gospodarji, kajti edino v tem vidimo mogočno garancijo, da naše edinstvo ostane resnično večno, če bo imel vsak jugoslovanski prebivalec trden občutek, da živi na svojem in ne na tujem! Zato so prelele svojo kri naše najboljše čete v onih strašnih letih, ko se je dvignilo z vseh strani sovražno sosedstvo na nje — in ne za to, da se bodo po tako krvavo osvojeni svobodi pasli po tej zemlji vsi mogoči tujci in pod vsemi mogočimi krinkami tirali našega ubogega človeka v obup in propast.

Ker so že ostali delavski listi priobčili številke in podrobna dejstva o stavkovnem gibanju v šamotni tovarni šture, se

Kemično snaženje oblek — Higijenična pralnica in svetlobikalnica Šimenc Kolodvorska ulica štev. 8 Sprejemališče: Knafljeva 2 Ljubljana

omejujemo na sledeče kratke podatke: Po prvi dvodnevni stavki so se vrnili ljudje na delo ter zahtevali novo kolektivno pogodbo, kjer so zahtevali malenkostna povišanja prejemkov. V odgovor jim je direkcija podala svoj predlog, ki določa plačo na uro za moške po 1.80 (en dinar osemdeset par!) in ženske samo po 1 Din. Poleg tega pa še odpust 29 ljudi, ki so ravnateljstvu osebno nesimpatični. Spričo številke 1.80, ki je v najbližjem sosedstvu z zadnjič javljeno številko 1.50, je potrebno podati še naslednjo paralelo: tudi ta dični možak je odgovoril, da bo lahko za ta denar dobil dovolj Rusov in jih namestil v tovarno. Vidimo, da je pri dveh popolnoma različnih podjetjih udarilo na dan eno načelo: postaviti do-

mače delavce pred izbiro: ali suženjsko plačo ali pa odpust pod pretno importacije cenejših delovnih moči.

Poudarjamo samo to: v naši svobodni državi se mora kupčija z ljudmi prepo-vedati. Mi stojimo za pravicami našega teptanega delavstva kot en sam mogočen zid in povemo vsem: vsak, kdor polaga svoje zločinske roke na naš rod, jo polaga na nas — in bojovníki, ki smo znali braniti domovino v frontnem ognju, jo bomo znali braniti tudi doma spričo maloštevilnih živali, ki besne nad našim nesrečnim ljudstvom.

Celjan.

MOŠKA OBLAČILA PO MERI in IZGOTOVLJENA, v veliki izbiri, — najcenejše pri Jos. Rojina, Ljubljana.

GIBANJE »BOJA«

Občni zbori in sestanki

MIRNA. V nedeljo, dne 24. februarja t. l. se je vršil občni zbor tukajšnje krajevne organizacije »Boja«. Zanimanje članstva je bilo tako veliko, da je bila dvorana nekdanjega Prosvednega društva, v kateri se je občni zbor vršil, nabito polna. Občni zbor je otvoril tovariš predsednik Wurzbach ter podal besedo delegatu O. I. O. tovarišu dr. Davorinu Grosu iz Novoga mesta, ki je v poljudnem govoru orisal težak položaj kmeta, ki je nastal radi različnih zaščitnih uredb, težak položaj delavca vsled pomanjkanja dela in tudi težak položaj obrtnika radi pomanjkanja potrebnega kredita. Razčlenil je naš skrajno slab gospodarski položaj in to po krivdi raznih vsemo-gočnih politikastrov, katerim je bila prva skrb korito in korupcija. Pravilno je povedal, da je edina naša rešitev iz tega težkega položaja ta, da se vsi pošteno misleči združimo v »Boju«, katerega program je: »poštenost, pravica za vse in svoboda.« Članstvo mu je k njegovim izvajanjem burno pritrdjevalo. — Kot drugi govornik se je odzval, četudi bolan, povabilu tukajšnje krajevne organizacije tov. č. g. dekan Tomažič iz Trebnje. Govornik je v svojem lepem domoljubnem govoru opisal svoje doživljanje iz Francije. Naslikal nam je ljubezen Francoza do svoje lepe Francije, opisal poštenost, hrabrost in odločnost francoskih bojovníkov-frontnikov, ki so pokazali, kaj zmore skupna armada, četudi neoboroženih poštenjakov-rodoljubov. Predočil nam je, kako tujec s svojimi očmi gleda na našo lepo Jugoslavijo, ki ima toliko naravnih krasot in bogastva, pa kljub vsemu tako žalostne notranje razmere. Z besedami rodoljuba nam je predstavil poštena naša sodržavljana Srba in Hrvata, katerima prožimo roke v bratski objem. Obsodil pa je naše vsega zaničevanja vredno klečeplazenje ter denuncijantstvo tostran in onstran državnih mej, radi katerega trpe tisoči nedolžnih. Povdarjal je zahtevo bojovníštva po poštenosti, pravičnosti, enakosti in svobodi. Govornik je pravilno povedal, da to ne govori on, pač pa da to govori ves jugoslovanski narod, pa naj si bo to Slovenec, Srb ali Hrvat. Za njegove tople in domoljubne besede ga je članstvo nagradilo s hvaležnostjo. — Sledilo je poročilo tajnika in blagajnika, nakar so sledile volitve ter je bil z malo izpremembo izvoljen stari odbor. Omembe vredno je, da je obče upravno oblastvo prve stopnje zastopal na tem občnem zboru občinjski sluga.

SREDIŠČE OB DRAVI. Občni zbor skupine bojovníkov v Središču se je vršil 2. februarja ob 8. uri zjutraj v gostilni g. Lepšinef. Predsednik je otvoril občni zbor s kratkim nagovorom, pozdravil navzoče, posebej še tov. Škrbca iz Ljubljane ter zastopnika bojovníške skupine Sv. Bol-fenk. Tajnik poroča o delovanju skupine in navaja, da šteje skupina 109 članov. Predsednik poudarja, da so še možje in fantje, ki imajo še vedno neke pomisleke in se ne upajo vstopiti v naše vrste. Nato je prečital resolucijo za O. I. O., katera je bila soglasno sprejeta. Na predlog tov. Hočevarja Franja je bil ponovno soglasno izvoljen stari odbor in nadzorni odbor. Tudi sprememba pravil je bila sprejeta soglasno. Delegat O. I. O. tov. Škrbec se je zahvalil odboru za njegovo poštreno delo, kar je potrdil občni zbor, ker ga je na novo izvolil. V začetku svojega govora se je spomnil naših bratov in tovarnih italijanski meji. Spomnil nas je na dolžnosti v slučaju vojske. Če imamo dolžnosti, imamo tudi pravice. Torej ne smemo in ne bomo molčati. Pri-znavamo dolžnosti, zahtevamo pa v polni meri tudi svojih pravic. Odgovorjal je tudi na različne dopise po časopisu ter izjavil, da ostane naša organizacija tudi v naprej popolnoma nestranskar-ska in nepolitična. Sicer pa O. I. O. ne more ničesar sam ob sebi ukreniti. Dotaknil se je tudi agrarnega in industrijskega bloka. Orisal je našo industrijo, ki v resnici ni naša. H koncu je omenil še nekoliko o denarnih zavodih. Svoje izvajanje

zaključil z lešedami: Poštenost in pravica bodi naše geslo. — Na vprašanje tovariša Antonovića se je razvila dolga debata o zaščiti kmeta ter na vprašanje tov. Ivanuša o zaščiti davkoplačevalcev, ki imajo 9 in več otrok.

VOJNIK. Občni zbor skupine »Boja« v Vojniku se je vršil dne 24. februarja ob ogromni udeležbi članov in gostov iz okolice in Celja. Predsednik je podal izčrpno poročilo o delu v minulemu letu, zlasti o težki in k sreči uspešni borbi z našimi sovražniki, ki jih je sicer jako malo, so pa zelo strupeni, ker se poslužujejo najpodlejšega sredstva, denunciacije. Nato so podali poročilo ostali odborniki. Delegat O. I. O. tov. Fazarinc iz Celja je govoril o vzrokih in ciljih, čemu se je osnovala organizacija »Boja« in orisal vse njegovo veliko in naporno delo od ustanovitve do danes. Razložil je stališče »Boja« napram najnovejšim političnim dogodkom. Čestital je domači skupini, da je najkrajše organizirana in upravljana ter zelo delavna in jo more ostalim skupinam postaviti za vzgled. Njegova izvajanja so žela živahno odobravanje. — Na soglasni sklep se je poslala O. I. O. brzojavka, v kateri se mu izreka zahvala za žilavo in uspešno delo z izrazi zvestobe s prošnjo, da se ne umaknejo z branika pred nobeno silo. — Soglasno so bila sprejeta nova pravila in izvoljen naslednji odbor: predsednik dr. Mikuš Rudolf, zdravnik, podpredsednika Vavda Milan, nastavnik meščanske šole in Kveder Ignac, stavbenik; tajnik Pušnik Mihael, posojilniški tajnik in orož. narednik v p., blagajnik Baraga Ivan, trgovec; gospodar Preložnik Alojzij, šofer, arhivar Švajger Franc, klepar; odborniki: Kokalj Viktor, trgovec, Avdič Ivan, mizar, Klančnik Leopold, posestnik in župan, Mlinar Jurij, sodar, Trobiš Franc, kmetovalec; namestniki: Potočnik Anton, kmet., Pavšer Anton, kmet., Gorenječek Leo, litograf, Dupelnik Franc, pek, Felicijan Martin, lončar. Nadzorni odbor: Udovič Jože, krojač, Kolšek Emil, sedlar, Novak Ivan in Novak Franc mizarja. Razsodišče: predsedstvo Kompan Valentin, kapetan mornarice v p. in Potočnik Anton. Delegati so sledeči: dr. Mikuš, Kokalj, Baraga in Kovačič Jože, dimnikar. Po občnem zboru je svirala lastna godba in skrbela za prijetno zabavo.

SENCUR. Skupina bojovníkov v Senčurju je imela v nedeljo dne 24. t. m. svoj redni občni zbor. Kljub neugodnim razmeram je bila udeležba zadostna. Predsednik Fr. Okorn je podal svoje poročilo in prečital tudi okrožnico srezke skupine v Kranju. Izrekel je v imenu članstva zaupnico OIO v Ljubljani. Tajniško poročilo je bilo kratko. Do sedaj je 125 članov, kakor pa se zdi, se bo to število v najkrajšem času povzdignilo preko 200 članov. Pri izvolitvi odbora je ostal povečani dosednji odbor, le namesto dosednjega predsednika je bil izvoljen tov. Breznik, dočim je tov. Okorn bil izvoljen za tajnika. Za nekatere vasi so pa bili izvoljeni novi možje ozir. odborniki. Za delegate so bili soglasno izvoljeni predsednik nadz. odbora tov. Umnik, ter tovariša Kristanc in Jagodic. Nato je tov. Ham, odposlanec srezkega odbora v lepem, eno uro trajajočem govoru razložil sedanji položaj. Zborovalci so njegov govor živahno odobraval.

STUDENEC PRI SEVNICI. V nedeljo, dne 3. marca se je vršil I. redni občni zbor skupine bojovníkov na Studencu, katerega se je udeležilo okrog 300 članov. Ob pol 8. uri otvoril tovariš predsednik Ajdnik občni zbor, pozdravi navzoče, predvsem zastopnika oblasti sreskega načelnika g. dr. Čuša, delegata O. I. O. tov. Škrbca iz Ljubljane, ter zastop-nike sosednjih organizacij. Nato preda besedo tov. tajniku, ki se v primernem nagovoru spomni tragične smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I., kateremu zakliče zbor trikratni »Živijo«. Sledila so poročila ostalih funkcionarjev, katerim se je v imenu nad-

Zahvala gen. Marića koroškim borcem

Glavni odbor Legije koroških borcev v Trbovljah je poslal armijskemu generalu g. Ljubomiru Mariću ob priliki imenovanja za načelnika glavnega generalštaba lepe častitke s toplimi željami, da bi na novem visokem položaju dosegel največje uspehe sebi v ponos ter v slavo in veličino Jugoslavije. — Kakor znano, je bil novi načelnik glavnega generalštaba armijski general g. Ljubomir Marić komandant junaškega koroškega oddelka, ki je 5. junija 1919 po zmagovitem pohodu zaključil koroško ofenzivo naših čet z posedbo Celovca in zgodovinskega Gosposvetskega polja. Te dni pa je prejelo vodstvo Legije koroških borcev od načelnika glavnega generalštaba generala g. Marića zahvalo sledeče vsebine: »Glavnemu odboru Legije koroških borcev v Trbovljah se zahvaljujem od vsega srca za lepe želje, izražene mi povodom mojega imenovanja za načelnika glavnega generalštaba.«

zornega odbora zahvalil tov. Franc Krevelj. Sledilo je poročilo delegata O. I. O. tov. Škrbca, ki se je predvsem bavil z gospodarskimi in socialnimi vprašanji. Njegov skeleči humor in zraven tega stvarno izvajanje sta žela mnogo odobravanja. Nato so bila prečitana nova pravila in soglasno sprejeta. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Ajdnik Franc, pos. Hudobrežje, I. podpredsednik Pirc Zane, gost., Studenec, II. podpredsednik Vizler Franc, Ponikve, tajnik Stojš Lojze, blagajnik Mlakar Anton, nam. blagajnika Simončič Jožef, arhivar Gorenc Zanko, gospodar Metelko Franc. Odborniki: Rupar Matija, Znidaršič Jožef, Mikolič Jožef, Trček Ivan, Stojš Jožef, Cizerle Alojzij, Novak Franc, Jurma Jožef, Gričar Jožef, Jordan Jožef, Kurnik Franc, Hočevar Karol, Dobriha Jožef, Udovč Franc, Janc Anton. Namestniki: Kokove Franc, Crtalič Franc, Kranjc Franc, Metelko Rudolf, Jordan Lojze, Mrgole Jožef, Bozjak Franc, Zalokar Janez, Lisec Jožef, Mikolič Anton, Lisec Joško, Metelko Janez, Mikulič Janez, Hočevar Franc, Zibert Janez. Nadzorni odbor: Krevelj Franc, Rupar Jožef, Strk Franc, Cerovšek Franc, Bizjak Matija, Mandelc Ivan, Marušič Anton. Razsodišče: Češnovar Matija, Tomažič Janez, Znidaršič Franc, Hribšek Janez, Metelko Vincenc. Pri slučajnostih je govoril v imenu skupine bojovníkov v Rajhenburgu tov. Kadivnik, ki je za svoj globoko zasnovan govor žela burno odobravanje. Sledili so govori še ostalih delegatov sosednjih skupin. Nato je bil krasno uspeli občni zbor zaključen. Može in fantje so se zadovoljno vračali na svoje domove, v nadi, da tudi nam zasije solnce boljše bodočnosti.

RANKOVCI (Prekmurje). Dne 10. marca 1935 se je vršil občni zbor »Boja« v lokalni tov. Flisar-ja v Rankovcih. Ob 3. uri popoldan otvoril predsednik tov. Majcan Franc občni zbor, pozdravi vse navzoče, posebno tov. Škrbca iz Ljubljane, tov. Kodra in Bajleca iz M. Sobote. Predno preide na dnevni red, se spomni našega mladega kralja Petra II. Trikratni »Živio« se je izlil iz ust vseh navzočih. Nato se tov. predsednik zahvali dosedanjemu odboru za poštreno delo in trud, kakor tudi tov. Kodru, ki nam je vedno in povsod dal potrebnih navodil. Z veseljem je tov. predsednik ugotovil, da število naših vedno raste, posebno mladina je navdušena za »Boja«, saj smo na občnem zboru opazili mnogo mladih obrazov. Sledila poročila tajnika in blagajnika. Tov. Bajlec nam razloži spremembo novih pravil, ki se soglasno sprejmejo. Članarina se določi 6 Din letno, ali 50 p mesečno. Nato je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik: Majcan Franc, pos., Rankovci 11; Gider Jožef, fotograf, pos., Vanča vas; tajnik Kūhar France, Rankovci 1; blagajnik Ratnik Alojzij, pos., Rankovci 37; odborniki: Ratnik Jože, trg., Rankovci 14; Maroša Ludvik, pos., Černelavci 6; Šostarec Franc, pos., Vanča vas 50; Ratnik Franc, pos., Vanča vas, Gomboc Koloman, pos. Borejci. Namestniki: Kous Franc, pos. Borejci, Šohar Viktor, pos. Rankovci 4; Sapač Franc, pos., Černelavci in Godboc Štefan, Borejci. Nadzorni odbor: Kovač Janez, pos. Rankovci, 10; Hanko Štefan, pos., Rankovci 3. Flisar Koloman, gost., Rankovci. Razsodišče: Stevanec Jožef, pos., Vanča vas, Ratnik Štefan, pos. sin, Rankovci, 14, Kūhar Franc, pos., Rankovci 1; Vratarič Koloman, mizar, Černelavci; Farič Franc, pos., Borejci. — Tovariš predsednik se zahvali za ponovno izvolitev ter poziva vse članstvo na vneto sodelovanje. Tovariš srezki odbornik Ratnik Jože nam na kratko razloži potek seje banovinskega odbora »Boja«. Tov. Koder nam razloži važne domače razmere ter nam da potrebnih navodil.

NOVOSTI

za fine in športne obleke! — Največja izbira!

Manufakturna trgovina

A. ŽLENDER

Ljubljana, Mestni trg 22

Gg. članom
bojnikovom
popust.

Tov. Škrbec nam v svojem temperamentnem govoru razloži naše cilje. Govor tov. Škrbca nam ne bo šel iz spomina, saj je med napetim in globokim govorom marsikateremu starejšemu tovarišu mokrilo oko. Neprestano odobravanje med govorom je moralo govornika prepričati, da smo bojovníki, ki spoštujemo naša načela, ter se zavedamo, da nam bojevnikiški pokret prinese boljše bodočnost vseh. Po končanem govoru in vihnem odobravanju tov. Škrbca se tov. predsednik zahvali za tako lepe in tople besede govornika in poda besedo tov. Francetu Kiharju, ki nam v kratkem oriše »Boj«, kako smo ga pričakovali, kako smo ga sprejeli in kakšne naloge nas čakajo. Posebno mladino bodri k vztrajnemu in požrtvovalnemu delu za lepšo bodočnost nas vseh.

ARTICE. Na rednem občnem zboru naše skupine bojnikov dne 24. februarja t. l. v prostorih gg. Ivana in Antonije Petan v Sp. Pohancih je bil izvoljen naslednji odbor: za predsednika je bil enoglasno izvoljen Cerjak Jože, Artiče, podpredsednik: Metličar Janez, Artiče; tajnik: Vahčič Pavle, Glogov brod; blagajnik: Grahek Ivan, Dečna sela. **Za odbornike:** Omerzo Alojz, Arnova sela Zorko J., Zg. Obrež, Benčin Anton, Glogov brod, Pinterič Janez, Dolenja vas, Pribožič Miha, Dečna sela, Arnšek Miha, Sp. Pohanca in Blatnik Franc, Artiče. **Namestniki:** Omerzo Janez, Trebež, Lapuh Janez, Glogov brod, Vodeb Anton, Dolenja vas, Novak Franc, Dolenja vas, Petan Ivan, Dečna sela in Rožič Miha, Zg. Obrež. **Nadzorni odbor:** Lapuh Jože, Zg. Obrež, Grahek Jože, Dečna sela in Omerzo Jože, Glogov brod. **Razsodišče:** Cerjak Jože, Artiče, Lapuh Jože, Zg. Obrež, Omerzo Alojz, Arnova sela, Petan Ivan, Sp. Pohanca in Rožič Miha, Zg. Obrež. Za delegata za zbor delegatov je izvoljen Cerjak Jože, Artiče. Naš občni zbor je obiskal tudi tovariš Florjančič Franc, ki se je zglašil k besedi in navduševal navzoče člane k skupnemu delu, da bomo tem lažje nadaljevali začeto delo Združenja borcev Jugoslavije. Zbora se je udeležilo 150 do 160 zborovalcev.

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Dne 2. marca 1935 se je vršil redni letni občni zbor krajevne organizacije »Boja« Št. Vid nad Lj. v prostorih Ljudskega doma v Št. Vidu. Navzočih je bilo 75 članov. Od osr. izvrš. odbora je prisostoval kot odposlanec tov. podpreds. Stane Vidmar, ki je za svoj temperamentni govor in pojasnila žel splošno priznanje. Občni zbor je vodil predsednik kraj. org. tov. Jernej Logar, ki se je uvodoma spomnil blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra ter pozval navzoče, da s trikratnim »Slava« klicem počastijo spomin na njega. Prav tako so zborovalci vzklíkili njegovemu nasledniku kralju Petru II. trikrat »Žive!«. Pri vo-

litvi odbora za leto 1935 je bila izvoljena soglasno naslednja lista: Logar Jernej, trgovec, Št. Vid, **predsednik**, Rupnik Jože, uradnik, Podgora, **podpredsednik**; Kuhar France, mizar, Vižmarje, tajnik; Arhar Vinko, posestnik, Glince, blagajnik. **Odbor:** Kolar Martin, delavec, Medno; Babnik Janez, posestnik, Stanežiče; Zlebnik Polde, posestnik, Stanežiče; Novak Franc ml., mizar, Gunclje; Slavič Jože, ml., mizar, Vižmarje; Možek Anton, trgovec, Vižmarje; Plevelj Vinko, krojač, Poljane; Babnik Andrej, kamnosek, Dolnice; Erjavec Karol, mizar, Brod; **namestniki:** Anžin Franc, delavec, Stanežiče; Sitar France, čevljar, Trata; Hafner Stanko, sedlar, Dolnice; Kovač France, delavec, Podutik; Suhadole Anton, posestnik, Čepelje; **nadzorni odbor:** Suštaršič Franc, pos. in gostilničar, Dolnice; Knific Jože, posestnik, Medno; Šenk Franc, mizar, Trata; **razsodišče:** Trnovce Ivan, pos. in mizar, Brod; Magister Albin, delovodja, Vižmarje; Arhar Jože, krojač, Vižmarje; **delegati:** Rupnik Jože, Podgora; Logar Jernej, Št. Vid; Babnik Andrej, Dolnice; Erjavec Karol, Brod.

VIČ. Na prvem rednem občnem zboru Združenja borcev, krajevna org. Vič dne 9. februarja 1935 je bil izvoljen in drugi dan na seji sestavljen naslednji odbor: **Predsednik** Gale Rudolf, drž. vpokoj., Rožna dolina, podpredsednik Čatar Alojz, uradnik, Rožna dolina, Tajnik Šimnovec Rudolf, uradnik, Ljubljana, blagajnik Tschokert Emerik, mehanik, Glince, arhivar Sedej Alojz, čevljar, Glince, gospodar Drnikovič Andrej, mizar, Glince. **Odbor:** Mohar Anton, sodar, Vič, Podobnik Vinko, trg., Ljubljana, Pogačar Ivan, ključavničar, Rožna dol., Zupanc Mihael, monopol. upokojenec, Rožna dol., Kušar Viktor, priv. urad., Rožna dol., Šibenik Filip, tovarnar, Rožna dol., Zalokar Rudolf, tovarnar, Glince, Slapar Blaž, monopol. delavec, Rožna dol., Pribožič Matija, poštar, Glince, Peklaj Ivan, monopol. del., Glince, Sojar Franc, kmetovalec, Vič. **Namestniki:** Percko Rok, Rožna dol., Pavlič Ferdinand, gostiln., Glince, Pavlič Viktor, brivec, Glince. **Nadzorni odbor:** Sluga Franc, drž. vpokoj., Rožna dol., Sluga Ivan, električar, Vič, Gale Ivan, drž. vpokoj., Rožna dol., Gabrijel Anton, pek. mojster, Glince, Kopač Lovro, delavec, Rožna dolina.

ORMOŽ. Redni občni zbor naše skupine bojnikov, ki se je vršil dne 2. febr. t. l. v dvorani Kletarske gostilne, je postal ob veliki udeležbi in pri stvarnem poročanju in razpravljanju o vseh gospodarskih in drugih neprilikah, ki nam jih je povzročila poslavljajoča J. N. S.-arska gospoda, lepa in dostojna manifestacija bojevnikiške misli v našem okraju. Izčrpna poročila predsednika, tajnika in blagajnika ter delegata OIO tov. Škrbca so bila vzeta z odobravanjem na zna-

nje, sprememba pravil in predlagana lista nove uprave soglasno sprejeta. Novi odbor je bil sestavljen takole: Predsednik Pevec Rudolf, trg. Ormož; podpredsednik Školiber Martin, pos., Pušinci; tajnik Gorjup Viktor, delovodja Zadružne elektrarne, Ormož; blagajnik Munda Martin, ravnatelj kletarskega društva, Ormož; gospodar Kostevec Jože, trg. poslovođa, Ormož; arhivar Puklavec Martin, tajnik ormoške posojilnice, Ormož; **odborniki:** Sever Joško, pos., Lopršice, Ivanuša Ivan, pos., Hum; Kirič Ivan, pos., Pavlovci; Hanželič Ivan, pos., Hardek; Vrhovčak Karl, pos., Ormož; Kokes Tomaž, trgovec, Ormož. **Namestniki:** Ivanuša Martin, pos., Frankovci, Šterman Anton, pos., Pavlovci, Zdravec Ludovik, pos. Hum; Kuharič Matija, pos., Lopršice. **Nadzorni odbor:** Sadravec Peter, industrijalec, Ormož, Trstenjak Ivan, pos., Pušinci; Dogša Jožef, tovarnar, Ormož; Veselič Boris, trgovec, Ormož; Masten Matjaž, pos. in kovač, Ormož. **Razsodišče:** Kocmur Ciril, odvetnik, Ormož; Školiber Martin, pos., Pušinci, Sadravec Peter, industrijalec, Ormož; Zinko Ivan, pos., Hardek; Pevec Rudolf, trg., Ormož.

TIŠINA. Dne 10. t. m. se je vršil v gostilni »Žoki« redni občni zbor tukajšnje skupine bojnikov, na katerem je delegat O. I. O. tov. Škrbec iz Ljubljane v nadenournem govoru podal zgodovino in težave »Boja« od začetka pa do danes; poslanci naj bi se volili pod pogojem, da se jih lahko odpokliče, če ne odgovarjajo svojemu namenu; o pobijanju krize itd. Sledil je govor tov. Kodra iz Murske Sobotne, ter poročilo namestnika srezkega delegata tov. Katnika iz Rankovcev. — Spremembo pravil nam je tomčil tov. Bajlec iz Murske Sobotne, ki so bila soglasno sprejeta. Navzočih je bilo 200 tovarišev kljub temu, da na našo prošnjo »Novine« in »Murska Krajina« niso objavile obnega zbora. V odbor so izvoljeni sledeči tovariši: **predsednik** Šadl Štefan, Tišina; **podpredsednik** Hari Matija, Sodišinci; **tajnik:** Gabor Josip, Tropovci; **blagajnik:** Serdt Štefan, Tišina; **gospodar:** Kuhar Josip, Gradišče; **arhivar:** Šiftar Josip, Petanjci; **odborniki:** Kreft Viktor, Petanjci; Gibičar Štefan, Gederovci; Klonfar Ivan, Murski Petrovci; Horvat Karol, Gradišče. **Namestniki:** Ružič Anton, Tišina, Kofjač Franc, Petanjci, Farič Josip in Pertoci Josip, Tropovci. **Nadzorni odbor:** Lejko Viktor, Tropovci; Kous Anton, Petanjci; Šinko Leopold, Gederovci. **Razsodišče:** Flegar Janez, Gradišče; Vučklič Franc, Gradišče; Jug Janez, Gederovci; Lapoš Alojz, Tišina; Hanko Štefan, Sodišinci. Delegati so trije in se izvolijo lahko sproti, le Hari Matija je stalen. Nato je bil krasno uspešni občni zbor zaključen.

Dopisi

PODSREDA. Hišni posestniki pozor! Nova iznajdba, kako se lahko pobira hišna najemnina. Tukajšnji podžupan občine Podsreda s sedežem v Gorjanah ima v hiši brezposelnega siromašnega delavca z družino. Ker nima družini kaj dati jesti, mu je svetoval g. podžupan, da naj zaprosi pri občini za podporo. Občinski urad mu je res na posredovanje g. podžupana odobril podporo v znesku Din 100.— G. podžupan, ki je obenem tudi občinski blagajnik, je izplačal temu siromaku samo Din 25.— Ostalih Din 75.— pa si je obdržal za enomesečno stanovanjsko najemnino. Izumitelj tega sistema je ljubljene nekdanjega narodnega poslanca za srez Brežice g. Ureka.

NAŠ DELAVEC

Ivan Marjek:

Delavstvo in družabni red

(Nadaljevanje.)

Vsak človek, to je vsak član človeške družbe, je individualno popolnoma svoboden, bodisi v izbiri dela, konzuma, gibanja, izobraževanja itd. po drugi strani je pa zopet absolutno odvisen od družbe, njenih zakonov, navad, predpisov, navezan posredno in neposredno na vse ljudi sploh, odvisen od gospodarskih, kulturnih in tudi političnih prilik ali neprilik družbe kot celote, in sicer v taki meri, da se njegova preje imenovana svoboda skoraj razbline v nič. V človeški družbi absolutne svobode ne more in ne sme posameznik imeti, ker posamezniki tvorijo družbo, nasprotno pa morajo imeti zopet posamezniki možnost in dolžnost sodelovati in postavljati zakone, predpise, itd., brez katerih je harmonično sožitje v človeški družbi nemogoče. Torej svoboda se različno pojmuje.

Delavstvo pa pri gradbi današnjega družabnega reda ni sodelovalo in temu je kriva njegova stanovska nezavednost, še več pa dejstvo, da se je pustilo raznim frakcijam politično zlorabljeni, enotnost proletarijata mu je bila pa deveta briga. Še je mnogo delavcev, ki so popolnoma brezbržni za dogodke v družbi in njih najbližji okolici in ravno ti so največja nesreča za družbo in za delavski stanovski pokret. Posamezniki so tista koreninica, ki daje rast mogočnemu drevesu družbi. Drevo brez zdravih korenin se posuši ali zgine. Sicer so taki brezbržneži zelo vztrajni godrnjači doma za pečjo, da bi pa sodelovali in aktivno posegali v tok in razvoj družabnega življenja, so pa preleni. S svojo orientalsko komoditeto še druge ovirajo. Za take ljudi je merodajen samo bič, ker je le brezbržje krivo današnjih neznosnih razmer delavstva v človeški družbi. Ako bi se budnost, nadzorstvo in proučevanje ravnanja kapitala od strani posameznikov in družbe tako stopnjevalo, kakor se je razvoj kapitala sam stopnjeval in razvijal, torej ako bi družba z odredbami in zakoni za omejitve samopašnosti razvijajočemu se kapitalističnemu gospodarstvu korakoma sledila, če ga že ni mogla prehiteti, in da bi se družabni red v tem pravcu vzporedno s socialnimi zakoni in odredbami reformiral, ne bi bilo danes toliko gorja pri delavstvu. Mednarodni kapital si pa ni podjarmil samo najsišnje plasti človeštva, temveč si je osvojil tudi vse dobrine, katere je ustvaril bajni razvoj tehnike, ki je zrevolucionirala družabne odnose in način življenja ter proizvodnje življenjskih potrebščin. Ko je veliki socialni reformator Karl Marks videl to, celokupni družbi nevarno udejstvovanje kapitala, je opozoril svet, a je naletel na gluha ušesa. Tako je nastal njegov prvi zvezek »Kapitala«. Seveda, tedaj ko ga je pisal, je imel pri liko opazovati razvijajoči se kapital, in ko je po 27 letih njegovo delo Engels dopolnil,

SPOMLADANSKO POMETANJE. Moške nogavice, lepe pastel barve ali vzorčasto tiskane par 2 Din. STERMECKI, Celje.

Vinko Gaberski:

1914—1918

(Nadaljevanje.)

XIII

NA OPAZOVALIŠČU

Ko smo se bili prijaviili svojemu oddelku, smo opravljali vsak svojo službo. Jaz sem bil določen za vodjo telegrafsko-telefonske službe pri divizijski komandi, kjer smo si trije tovariši na izmenno delili čas in delo. Kadar je bilo na fronti bolj mirno, se je lepo izhajalo; hujše je pa bilo ob kakih spopadih ali ob ofenzivi.

V tisti grapi pri Zagraju med grmovjem ni bilo sile. Res, da so Italijani takoj dan po našem prihodu zopet grdo streljali na naš položaj, pa nekam na cesto vžadi in na razbito vas Zagraje, da bi morda preprečili prihod novih avstrijskih čet ali trena, a da bi bila kje kaka granata v živo zadela, tega nisem čul.

Dočim smo imeli, ko smo prišli na svoj položaj, v oprtnikih samo nekaj municije, posodo za jed, malo perila in material za obvezanje rane za prvo silo, so nam tedaj dali tudi takozvano železno rezervo. Tako smo imenovali dve ali tri plošče prepečenega suharja in dve meseni konzervi. V eni pločevinasti škatlji je bil gulaž, v drugi se mi pa

zdi, da je bilo neko meso z rižem in grahom. Te železne rezerve se mož ne bi smel dotekniti, pa tudi če bi se od glada lupel. Železna rezerva se pospravi samo po dovoljenju ali povelju. Kdor bi se je pa prej iznebil, mora pričakovati hudo kazen. Disciplin v jedi je bila sploh na višku; saj pa tudi ni bilo težko, držati se je, ker hrane je bilo čezdalje manj. Mimogrede omenjam, da je bilo v začetku hudo strogo. Tovariš, ki je bil takrat na ruski fronti, mi je pripovedoval, da je nekje v Galiciji gladen vojak leta 1914. sunil na cesti z voza hleb komisa in ga smuknil pod plašč. Opazili so ga in ga ob cesti ustrelili zavoljo kraje. Oh, ko bi bili splošno delali tako, kdo bi pa bil dočkal konca vojne?

Čez nekaj dni so mojo službo nekoliko spremenili, da bi se privadil temu in onemu. Poslali so me na opazovališče na hribu sv. Ambroža. Tam gori je imela artilerija svojega stalnega opazovalca. V mojem času je opravljal to službo neki poljski praporščak, že prileten možak. Govoril je precej dobro nemški. Ob lepem vremenu je posedal na robu male ravni pred velikanskim ladijskim daljnogledom in opazoval tja proti Kostanjevici, kaj počenjajo Italijani. Dasi je bil med drevjem, je bil še vendar tudi z vejevjem ves zakrit. Poleg sebe je imel mikrofona, po katerem je javljal svoje opazke poveljniku težke baterije, ki je bila nekje pod hribom dobro zakrita.

Tam poleg sem se nastanil jaz in sem moral komandi divizije po telefonu javljati to, kar se je zdelo praporščaku in njegovemu

komandantu pri bateriji vredno in potrebno. Namen je bil, da bi ta artilerija vedno bila v stiku s poveljstvom. Služba je bila podnevi prijetna, ponoči pa ne. Kajti v mraku sem moral vedno iti v kakih deset korakov oddaljeni betonirani zaklon, ker zunaj nisem smel imeti luči. V zaklonu pa je pa je bilo strašno tesno in zadušno. Skozi silno ozko linico je štrlel manjši daljnogled, v katerega bi bil moral zmerom buliti do zore ter opazovati pojave. Za medlo močno razsvetljava pa moje oči niso bile, dočim je moj telefonist sicer dobro videl, a ni imel pojma o terenu in o znakih s svetloblo. Bila sva čisto zmedena. Italijanski reflektor, ki je tipal s svojimi žarki po avstrijskih zakopih in obseval tudi rob hribovja, kjer je slutil artilerijo, mi je včasih posvetil naravnost v oči, da se mi je zableščalo. Ničesar nisem mogel razločevati. Ko pa sta se avstrijski in italijanski žaromet zadela, ter sipala svojo belkasto luč drug v drugega, da bi se oslepila in onemogočila, je bilo opazovanje čisto brez uspeha. Zmedo so še povečale rakete, ki so v vseh mogočih barvah švigale pod nebo. In vsaka je kaj pomenila; kaj, tega seveda nismo vedeli. Čete in bataljoni so jih puščali po dogovoru s poveljstvi. Naša naloga je bila samo poročati, kaj vidimo. Tako je kaka raketa pomenila, da se sovražnik plazi iz zakopov, druga pa, da začenja nasprotnik streljati z artilerijo. Zgodilo se je tudi, da je imela kaka raketa pomen, da strelja lastna artilerija prenakratko, da ne dosega Italijanov, ampak da strelja celo v lastne

vrste. Ti znaki so bili velikega pomena, zlasti takrat, ko se ni dalo hitro in točno telefonirati. Kajti jasno je, da so bile telefonske zveze spredaj čisto pokvarjene.

Oči so me bolele, truden sem bil, pa sem zadremal pred daljnogledom. In oni telefonist poleg mene tudi. Nič ne vem, kako je bilo in koliko časa sem dremal. Kar naenkrat začujem glas in vprašanje, kaj je novega. Takoj sem se zavedel strašnega položaja, bila je inspekcija. Svojega soseda sem rahlo dregnil, da se je vzdramil, ter sem takoj rekel, da vidim vedno isto. Rezek glas z akcentom, očitno ne glas rojenega Nemca me vpraša; zakaj nisem odgovoril na prvo vprašanje. Dejal sem mu, da sem bil v temi zatopljen v gledanje in da sem pač nekaj čul, a sem mislil, da mi telefonist kaj pravi. Ali njemu se nisem hotel dati motiti. Potem vpraša tuji glas telefonista, da li morda spi. In glej, dečko se je s svojo štajersko nemščino dobro odrezal: »Kaj bom spal, ko imam pa službo! Bedeti moram in molčati!« Strahotni glas se umika iz tesnega dupla in me pokliče za seboj. Zunaj sem v temi zapazil, da stoji pred menoj velik postaren nadporočnik. Vpraša me, kdo sem in odkod. Zanimal se je za moje poreklo. Ker smo Slovenci na italijanski fronti imeli še precej dober sloves, — saj ni nikdo mislil, da bi mogli simpatizirati z Italijani — sem se pohvalil, da sem Slovenec, ter sem po nevrednem dodal, da iz Ljubljane. »Tako,« pravi, »zdi se mi, da je telefonska zveza pokvarjena. Slab material imamo. Poglejte, pogledajte. Včas ne

je imel pred seboj že razvitega; danes pa, ko imamo pred seboj do skrajnosti popolno razvit kapitalizem, pa ni več merodajno to, kar je bilo pred 100 leti. Ekonomska osnova marksizma bo vedno v veljavi, dokler bo svet stal in le na tej podlagi je možno pravično sožitje človeške družbe. Ostali prispevki marksizma so pa zastareli in naša naloga mora biti, da, če je Karl Marks prenesel socializem iz utopije na realna tla, da prepreči vsak stanovsko zavedni delavec, da se ga ne bo zopet preneslo v utopijo. Borba delavstva napram izkoriščevalcem bo le tedaj uspešna, če bo temeljila na stanovski zavednosti, na zakonih etike in morale in sodegovornosti napram celokupni družbi.

Sicer sta etika in morala dve lepi lastnosti, a žalibog zakon še niste. Da pa prideteta do veljave, moramo pa gledati, da bodo vsi zakoni socialnega značaja res temeljili na teh čednostih. Ni zadosti samo apeliranje na ta čut, kot je v svojih okrožnicah apeliral papež Leon XIII. (Graves de communi in Rerum novarum), kajti vprašanje denarja, profita, pohlepa in etika pa morala se medsebojno izključujejo. Zato je tudi papež Pij XI. v okrožnici (Quadragesimo anno) popravljati oziroma dopolnjeval svojega predhodnika z bolj določenimi izjavami, rekoč, da je le delo vir in blagostanje človeške družbe. Kaj pa ima delavec od tega, da ustvarja blagostanje? Odgovor je lahak. Vse drugo, le blagostanja ne. Torej v kratkem, delavstvo noče usmiljenih src, noče pomilovanja, delavstvo hoče socialnih zakonov, hoče življenjsko zavarovanje in to mu mora družba dati. Ako mu pa družba tega ne bo dala, si bo sam prisiljen vzeti. Družabni red mora biti vsem pravičen, to se pa razume tako, da, kar reklamiraš zase, ne odrekaj drugim; le na tej podlagi se lahko ustvari harmonija med stanovi v družbi.

Vsem tovarišem naznanjam,
da je moj oče

Ivan Čuček
žel. nadrevid. v pokoju

dne 15. marca zvečer mirno
preminul.

Pokopali smo ga v nedeljo,
17. marca v Štepanji vasi.

JANEZ ČUČEK, Celje

ZDRAVSTVO

Zdravilna moč jedi.

Pariški zdravnik dr. Kermorgant je pred nedavnim odkril v pljučih snov, ki ima veliko vlogo za odpravo tolišče. Ekstrakt iz pljuč prekomerno tolišče v telesu naravnost raztaplja, ker pospešuje notranje zgorevanje. Uspeh se ne kaže

samo na kazalcu tehtnice, temveč tudi v povečanem izdihavanju ogljikovega dvokisa, kar je znak povečanega dihalnega dela v tkivu. Ta snov pa ne pospešuje samo oddaje ogljikovega dvokisa, temveč tudi sprejemanje kisika. Da se dajo torej pljuča uporabiti kot tečna in koristna jed za odpravo prekomerne tolišče ali z drugimi besedami kot jed, ki ohranja vitko linijo, sledi brez nadaljnega iz tega odkritja francoskega zdravnika. Na pravil je tudi dokazni poskus. Znano je, da se nagibajo pevke iz še neznanega vzroka k debelosti. To je zelo neprijetna stvar in ko mu je neka med njimi zaradi tega potožila, ji je dal pljučnega ekstrakta. Pacientka je postala v resnici bolj vitka, a poleg tega je imel dobiček tudi njen glas.

Poznamo pa še mnoga običajna živila, ki bi lahko s primerno dieto rabila kot zdravilna hrana. Med nje spada čebula. Že davno smo vedeli, da je čebula sicer neblago dišeča, a zdrava jed. Prof. Preizacković z zavoda za notranjo sekrecijo v Harkovu pa je sedaj odkril vzrok, zakaj je čebula zdrava. Našel je namreč v njej snov, ki učinkuje prav tako kakor spolni hormon možganskega podaljška. Mlade živali je čez noč napravila zrele, ostarele pa je pomladila. V bodoče utegne torej čebula imeti še veliko vlogo v pomlajevalni praksi.

Nekaj podobnega je s papriko. V nji je odkril prof. Szent Gyoergy iz Budimpešte velike množine vitamina C. Nekoč so mislili, da koristi ta vitamin samo proti skorbutu, toda madžarski učenjak je s številnimi poskusi dognal, da odpravlja ta snov še celo vrsto drugih bolezni, ki niso s skorbutom v nobeni, vsaj vidni zvezi. Vrh tega je mogoče vitamin C iz paprike pridobivati danes v poljubnih množinah.

Vitamin A, ki ga danes pridobivajo iz korenja in so mu spočetka pripisovali samo to, da zdrži izsušitev roženice, se je izkazal kot čudežno lečilo za rane. Bouillon iz telečjega srca vsebuje srčni hormon, ki je izborna sredstvo za bolnike na srcu, želodec in jetra rabijo proti slabokrvnosti, sirova živalska kri proti sladkorni bolezni, sirova vranica proti tuberkulozi v gol-tancu, mlečni obkladki proti trdovratnim oteklina-m, sirovi možgani in oblate proti živčnosti in slaboumnosti, vranična juha proti otroški bledičnosti.

Tako imamo v vsakdanjih jedeh za celo lekarno najučinkovitejših zdravil, ki nam običajno ne koristijo posebno samo zato, ker jih ne znamo ob pravem času uporabiti na pravem mestu.

Doma in na tujem

V Mirni na Dolenjskem je pretekle dni umrl g. prof. dr. Ludvik Böhm, bivši ravnatelj Trgovske akademije v Ljubljani in honorarni profesor ljubljanske univerze. Pokojnik je bil znan narodnogospodarski delavec. Pokopali so ga v nedeljo na Mirni. Njegovega pogreba so se korporativno udeležili tudi mirenski bojovníki. Naj počiva v miru!

Niso skočili 100 metrov! Za smuške skakalne tekme, ki so se vršile preteklo nedeljo na naši veliki skakalnici v Planici, je vladalo ne samo pri nas doma, ampak tudi v svetu velikansko zanimanje. Zal se ni uresničilo pričakovanje vseh, da bo-

do skakalci skočili 100 metrov daleč. Solnce je tako razmeščalo sneg, da to ni bilo mogoče. Najdelj je skočil Norvežan Andersen, in sicer 95 m, od naših pa je Šrnel postavil nov jugoslovanski rekord. Skočil je 72 metrov daleč.

Bolgarski pevci med nami. Pretekle dni je priredilo bolgarsko pevsko društvo »Rodina« iz Sofije v Ljubljani in Mariboru koncert, ki sta oba nadvse lepo uspela. Bolgarska narodna in umetna pesem je na mah osvojila srca našega občinstva. Bratom Bolgarom so i v Ljubljani i v Mariboru pripravili navdušen sprejem.

Zopet smrtna obsodba. Pred mariborskim sodiščem so obsodili na večala znanega morilca Viktorja Juhanta, ki je 19. novembra lanskega leta z 22 udarci sekire umoril svojega krošnjarskega tovariša Stanka Hacinca. Umor je svojočasno povzročil mnogo razburjenja.

Delegati vseh slovenskih gasilcev so preteklo nedeljo zborovali v Ljubljani. Največ razpravljanja je bilo o § 77 gasilskega zakona, ki določa, da morajo zavarovalnice plačevati 6% premij v gasilske svrhe. Ta zakon je sicer že v veljavi, vendar se ne izvaja. Gasilski delegati so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri obsojajo ravnanje predsednika državnega gasilskega saveza g. Andraševića zaradi njegovega kompromisa z zavarovalnicami. Slovenski gasilci odklanjajo vsak kompromis z zavarovalnicami in zahtevajo takojšnje uveljavljenje § 77 gas. zakona. — Zanimive so tudi številke o imovini slovenskega gasilstva, ki daleko prednjači v državi. V dravski banovini imajo gasilci 1546 lestev, 928 ročnih brizgaln, 378 motor-nih brizgaln, 209.000 metrov cevi, 88 avtomobilov, 292 voz za vprego in 546 domov. Dejanska vrednost vsega premoženja slovenskega gasilstva znaša nad 47 milijonov dinarjev.

Veliko študentovsko zborovanje v Ljubljani. Preteklo soboto je bilo na ljubljanski univerzi veliko zborovanje naših študentov, na katerem je ro govornikov referiralo o aktualnih problemih naše akademske mladine. Med drugim so se naši akademiki na tem zborovanju ponovno zavzeli za čimprejšnjo graditev univerzitetne knjižnice v Ljubljani ter za zgraditev nove bolnišnice. Zborovanje je poteklo v popolnem redu.

Največji bogataš Amerike na smrtni postelji. Za najbogatejšega moža v Ameriki velja 97-letni John Rockefeller, ki je pred kratkim hudo obolel. Z ozirom na visoko starost najbrže ne bo ozdravel.

Venizelosova revolucija v Grčiji je bila po številu že trideseta, odkar je Grčija nezavisna. Prva revolucija je bila leta 1834.

Najstarejši plug na svetu je razstavljen v muzeju v Hannoverju v Nemčiji. Po mnenju nemških učenjakov izhaja plug iz dobe 3400 let pred Kristusom.

148 banan je pojedel, oziroma požrl Čehoslovak Mareš v Ameriki. S tem je postavil nov svetovni rekord. Blagor mu!

Zaradi pijanosti sta bila v ruski guberniji Ufa obsojena dva delavca na smrt, dva pa na dosmrtno ječo. Vsi štirje so v pijanosti nekaj majhnega ukradli.

20 generalov se je stoplo v neki gostilni v Bototi (država Columbija). Policija je morala uporabiti bombe za soljenje, da je napravila red.

Prvega policijskega stražnika za zračni promet je imenovalo angleško zrakoplovno mini-

strstvo. Opravljalo bo prometno službo v zračnem pristanišču Haston. Njegova naloga je, paziti na gibanje letal. Imel bo pravico, kaznovati z globo one letalce, ki ne bodo leteli po predpisih.

10 zapovedi za zakonsko srečo

Za žene:

1. Ne bodi lahkomišeln in ne imej kapric.
2. Pazi na snago in red v hiši.
3. Pazi, da ne izgubiš vse lepote in privlačnosti.
4. Ne skušaj vzbujati pozornost pri drugih moških.
5. Ne nasprotuj očetu, kadar hoče kaznovati otroke.
6. Ne preživi vsega prostega časa s svojo materjo.
7. Ne brigaj se za besede sosed in prijatelj, kadar gre za domače zadeve.
8. Ne podcenjuj svojega moža.
9. Bodi vesela in skušaj ustreči možu; žena, ki se ne briga za moža, odvrača njega od sebe, da si poišče ljubimko, ki ga ne zanemarija.
10. Ne raznašaj govorice in ne bodi klepetulja.

Za može:

1. Bodi radodaren le, kolikor zmoreš.
2. Ne brigaj se za domače gospodinjstvo, prepusti to ženi.
3. Bodi prijazen in vesel; nič ne vpliva slabše na živce izmučene žene kakor redkobesednost moža.
4. Bodi z ženo obziren in pošten.
5. Dvori ji, ne izostajaj predolgo od doma.
6. Ne jezi je in ne pijančuj.
7. Ne naseli se preblizu doma svoje ali ženine obitelji.
8. Ne oddajaj nikdar stanovanja podnajemniku.
9. Pazi na obleko in bodi vedno snažen, briji in umivaj se pogosto.
10. Bodi dober in pravičen napram svoji ženi in otrokom.

Oglašujte v »Prelomu«
in naročajte naš list, ker s tem podpirate dobro stvar!

Drobni oglasi

Sveže najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Veletrgovina z železnino

PETER MAJDIČ

„MERKUR“

Celje Kranj

dobavlja vse v stroko spadajoče predmete najpovoljnejše.

Svoji k svojim! Zahtevajte ponudbe!

funkcionira! Izginil je v noč. Nisem ga nikoli več videl, ali pa ga nisem spoznal.

Nervozen sem zopet zlezal pod zemljo v zaklon in naročil telefonistu, naj pazi. Z rahlim prijemom sem zaškrnil pri kaseti, da se telefon ne bi oglašal in sem zopet splezal iz brloga. Prijel sem za žico ob vhodu in sem se s prsti ob njej pretipal do drugega ali tretjega drevesa, kjer je bila pritrjena. Tam sem jo s pregibanjem nalomil in nekoliko skrivil. To včasih zadostuje, da zveza odpove, ako se drevo v vetru premika, in patrole morajo na obhodno pogledat, kaj se je zgodilo.

V zaklonu sem nato zopet tiho premaknil telefon in poklical komando. Ni se oglasila; znamenje, da je ali proga pokvarjena ali pa da pri komandi spijo. Ker pa tam gotovo kdo bedi, sem velel telefonistu, naj pogleda na progo in gre po patrolo. Povedal sem mu, da sem še pred prihodom inspekcije poskušal dobiti zvezo, a se mi pa ni posrečilo. Dečku, ki je tudi spal z menoj vred, seveda ni bilo znano, da nismo nič telefonirali. Ali patrola od artiljerije je prišla sama pogledat in je našla pogreško pred našim opazovališčem.

Seveda sem se takoj ves vesel začel pogovarjati s komando. Pograjali so me, zakaj nisem takoj poslal po pomoč, ko sem videl, da ni ne poziva ne odziva. Čim pa je pod-officir, ki je vodil patrolo, javil, da je že zopet vse v redu, so utihnili. Take malenkosti se često dogajajo.

Ko sem se opoldne s svojo slabo vestjo pomikal s Sv. Ambroža navzdol, od koder

se je v daljini lepo videla mučenica Gorica, in sem hodil med drevjem in po grmovju mimo artiljerije, se mi nič kaj ni dalo pogledati na tisto stran. Obhajale so me hude misli. Iz njih me je vzdramila velikanska kotanja; zemlja vsa razrvana in čudno žoltasto zelenkasta. Ponoči je bila tja udarila italijanska brizanačna granata, ki je iskala bližnji možnar. Našla ga je, a zadela ga ni hudobnega mrmrača v grmovju. Šli smo mimo vasi Lipe in potem blizu svojega položaja nekoliko višje nad barakami zadeli v grapi ob razmetano tramovje in kup polomljenih desk. To je bila še pred štirinajstimi dnevi baraka, ki je dajala streho oddelku telegrafске čete. Padla je granata in vse mrtvo razrušila, žive pa pobila. Zato so poslali nas za popolnitev vrzeli.

Pri komandi mi ni nikdo ničesar omenil. Gotovo se jim je zdela nočna zadeva malenkostna. Obed mi vkljub lakoti ni prav teknil. Tudi poldnovanje po njem ne. Saj bi se bilo znalo zgoditi, da bi nepovabljeni nočni obisk zadevo primerno javil, pač po svoji vestnosti in dolžnosti. No, tedaj bi vsaj enega tistih dveh zaspancev, najbrže mene, ustrelili zaradi spanja na straži, ki je tako važna. Zgodba o pokvarjeni žici najbrže ne bi zalegla.

Na tako kočljivi točki sem bil pozneje samo še enkrat, ko sem bil moral v globel in mimo vasi v Majerjev hrib, pa na Vojšičico, kjer smo tudi imeli razgledišče. Pa tam ni bilo nič hudega. Še streljali niso kaj prida. (Dalje prihodnjič.)

TOVARNA VOLNENIH
TKANIN

**RES VAŽNA IN VESELA
VLADA TEOKAROVIC NOVICA
& KOM. V PARAČINU**

je znižala z 2. marcem svoje cene tako, da dobite sedaj sukno za katero ste plačali pred 2. marcem Din 180— do 200— za Din 120 — do 140—

Vabimo Vas v trgovino v Ljubljani, Gradišče, nasproti drame, da se o tem overite ter se poslužite te ugodnosti.

Barve, lake, firnež in vse v slikarsko in pleskarsko stroko spadajoče predmete nudi najugodnejše in v prvovrstni kvaliteti

»Lustra«, V. Laznik, Ljubljana

Gospodsvetska cesta 8 (poleg Slamiča), telefon št. 27-53
Člani »Boja« s člansko izkaznico, poseben popust!

F. HRENORIČ

**Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta šte. 28**

Telefon 24-04